

*Antanas Smetona, Respublikos Prezidentas,
kurio vardadienį švenčiame birželio 13 d.*

Politikos apžvalga

SVARBUS PRANCŪZŲ PASIŪLYMAS NUSIGINKLAVIMO REIKALU

Kadangi iš nusiginklavimo derybų vėl nieko neišeina ir konferencija beveik jau suiro, tai prancūzų užsienių reikalų ministeris Barthou, norėdamas ją šiek tiek išgelbėti, patiekė konkretišką rezoliuciją, siūlydamas nusiginklavimo konferencijai kol kas užsiimti civilinės aviacijos sutarptautinimo, bombardavimų iš oro panaikinimo ir karo aviacijos sumažinimo reikalais. Dėl saugumo prancūzai nurodo, kad šis reikalas paskiausiai buvo reguliuojamas atskirais nepuolimo paktais tarp valstybių. Kadangi kol kas sunku susitarti dėl visuotinio saugumo garantijų, tai prancūzai siūlo skatinti tokių atskirų nepuolimo paktų sudarymą. Taip pat buvo pasiūlyta oro komisijai ir ginklų gamybos komisijai apsvastyti reikalų, ką galima laikinai nutarti šiose srityse, kol pavyks galutinai susitarti.

PRANCŪZAI SIŪLO VOKIEČIAMS GRĮŽTI Į ŽENEVA

Per nusiginklavimo konferencijos biuro posėdį prancūzų užsienių reikalų ministeris Barthou pasakė kalbą vokiečių grįžimo į Ženevą reikalui. Jis pareiškė, kad labai sunku kas nors nusiginklavimo reikalui nutarti, kol Vokietija pasitarimuose nedalyvauja ir jie jai neprivalomi. Todėl, pareiškė Barthou, prancūzai būtų labai patenkinti, kad vokiečiai sugrįžtų į Ženevą ir dalyvautų pasitarimuose ir, aplamai, tarp-tautiniame bendravime. Jų dalyvavimo pagrindas turėtų būti lygiomis teisėmis. Šis pareiškimas sudarė didelį įspūdį Ženevoje. Vokiečiai savo nusistatymo dėl šio pareiškimo dar nepareiškė. Tačiau, politiniuose sluoksniuose abejojama ar Vokietija sutiks grįžti į Ženevą, kol jai leis apsiginkluoti lygiai su kitomis valstybėmis.

VOKIEČIAI BIJO SOVIETŲ RUSIJOS STOJIMO Į TAUTŲ SAJUNGA

Vokiečiai labai sujaudinti dėl Sovietų artinimosi su Tautų Sąjunga. Jų spauda rašo, kad Rusija nori susproginti Vakarų Europą ir todėl be reikalo Vakarų Europos tautos nori su ja bendrauti. Taip pat vokiečių spauda peikia Italiją ir net patį Mussolini, kuris stengiasi įtraukti Sovietus į Tautų Sąjungą. Aišku, kad vokiečiai nenori likti izoliuoti, jeigu Sovietų Rusija pradės artimai bendradarbiauti su prancūzais ir Mažąja Santarve (per Tautų Sąjungą).

NUMATOMA SUŠAUKTI BALTIJOS VALSTYBIŲ ĮGALIOTINIŲ KONFERENCIJA

Lietuvos, Latvijos ir Estijos glaudesniai bendradarbiavimui aptarti šio mėnesio pirmą pusę, spaudos žiniomis, bus Kaune visų trijų Baltijos valstybių įgaliotinių konferencija. Latvijai atstovaus vicepremjeras Skujeniekas. Taip pat ir Lietuvai bei Estijai atstovaus žymūs valstybės vyrai. Šioji konferencija bus parengiama būsiančiai visų trijų valstybių užsienių reikalų konferencijai, kuri jau turės galutinai išspręsti bendravimo reikalą.

PRANCŪZŲ - SOVIETŲ KARINIS BENDRAVIMAS

Spaudos žiniomis, prancūzų-sovietų karinis bendravimas jau yra faktas. Iš vienos pusės Prancūzijoje dabar vieši Sovietų Rusijos karinė misija, kuri čia gauna karo lėktuvų ir tankų modelius, iš kitos pusės prancūzų karo inžinieriai prižiūri Sovietų Rusijoje ginklų gamybą. Be to, pranešama, kad Litvinovas netrukus pakvies prancūzų generalinio štabo viršininką Gameliną atsilankyti Maskvoje.

AMERIKOS LAIVYNO VIZITAS RUSIJOJE

Spaudos žiniomis, du Amerikos karo laivyno kreiseriai atplauks į Rusijos uostus. Tai bus draugingumo žymė, nukreipta prieš japonus.

VOKIEČIAMS NEPAGEIDAUJAMAS BALTIJOS VALSTYBIŲ BENDRADARBIAVIMAS

Vokiečiai nepatenkinti Baltijos valstybių žygiams sudaryti sąjungą, arba bent glaudžiau bendradarbiauti. Jie stengiasi kliudyti tai sąjungai įvairiais leistiniais, o daugiausia neleistiniais būdais. Mat, jie supranta, kad Pabaltijy gali išaugti jėga, kuri ramiai galėtų atsispirti prieš jų siekimus Baltijos kraštuose. Ypač pavojingi dabar vokiečiai, kai jie išstojo iš Tautų Sąjungos ir neturi jokios kontrolės. Baltijos valstybių spauda nurodo, kad kitas Baltijos valstybių kaimynas, būtent SSSR, kuris taip pat nėra Tautų Sąjungos narys, pasirašė su visomis Baltijos valstybėmis nepuolimo paktus, tuo tarpu vokiečiai net atsisako garantuoti Baltijos valstybių nepriklausomybę. Todėl ir Baltijos valstybių vyriausybės bei visuomenės pajuto bendravimo reikalingumą ir stengiasi sudaryti Baltijos valstybių sąjungą.

TARPUSAVIS MAŽOSIOS SANTARVĖS IR SSSR PRIPAŽINIMAS

Spaudos žiniomis, birželio 4 d. Ženevoje Sovietų Rusijos ir Mažosios Santarvės atstovai pasikeitė dokumentais dėl tarpusavio pripažinimo ir politinių santykių. Tai yra, spaudos nuomone, žingsnis arčiau prie Sovietų stojimo į Tautų Sąjungą.

VOKIEČIŲ VALIUTA SVYRUOJA

Vokiečių valiuta paskiausiai labai svyruoja. Dabar vokiečių markė padengta tik apie 3% jos vertės, tuo tarpu kai kitų valstybių valiutos (ir Lietuvos) padengtos iki 70% savo vertės.

VOKIEČIŲ PROPAGANDA BALTIJOS KRAŠTUOSE

Po to, kai vokiečiai atmetė Sovietų Rusijos pasiūlymą garantuoti Baltijos valstybių nepriklausomybę, dabar jie skleidžia žinias, kad Baltijos valstybėms gresia pavojus iš rytų, t. y. iš Rusijos, pusės, o ne iš vakarų (vokiečių). Vokiečių spauda dabar išdidžiai rašo, kad vokiečiai yra kultūros skleidėjai Baltijos kraštuose. Kas atsimena vokiečių okupacijos laikus, tas gerai žino jų „kultūros skleidimą“ mūsų kraštuose.

VĒL IŠKILO Į VIRŠŲ SANTARVĖS SKOLOS AMERIKAI

Amerikos prezidentas Rooseveltas šiomis dienomis pareiškė, kad Amerika neatsisako nuo skolų, nes tais pinigais Santarvės valstybės laimėjo karą ir atstatė savo suirusius ūkius. Tačiau Amerika iš kitos pusės nereikalauja ko negalima ir sutinka atidėti kiekvienai valstybei mokėjimą, bet tik ta sąlyga, kad derybos dėl atidėjimo būtų su kiekviena valstybe atskirai. Tuo būdu čia priminta skolininkams, kad pasižadėjimus reikia tesėti.

PAGALIAU SUSITARĖ NUSIGINKLAVIMO REIKALU

Po ilgų derybų buvo nusiginklavimo konferencijoje susitarta dėl bendrosios rezoliucijos iš penkių punktų. Pirmasis punktas konstatuoja, kad vokiečių dalyvavimas konferencijoje reikalingas. Antras punktas numato, kad derėtis su vokiečiais reikia diplomatinio keliu, reiškia, ne per konferenciją, bet atskirų valstybių iniciatyva. Trečias punktas numato, kad garantijų reikalai turi būti išstudijuoti, nes be garantijų nusiginklavimo paktas neturės reikšmės. Ketvirtas punktas numato komisijos paskyrimą, kuri suderintų visus pasiūlymus ir konstatuoja, kad tie visi pasiūlymai nelabai priešingi vienas kitam ir galima juos derinti. Penktas punktas numato atidėti konferencijos posėdžius, kol jos pirmininkas arba biuras konstatuos, kad jau galima galutinai susitarti. Šioji rezoliucija buvo visų priimta (susilaikius tik Litvinovui, kuris reikalavo dar daugiau) ir tuo konferencija buvo, kol kas, išgelbėta.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Svt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai

LIETUVOS KARIUOMENES SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

VYRIAUSIOJO MŪSŲ VADO VARDINĖS

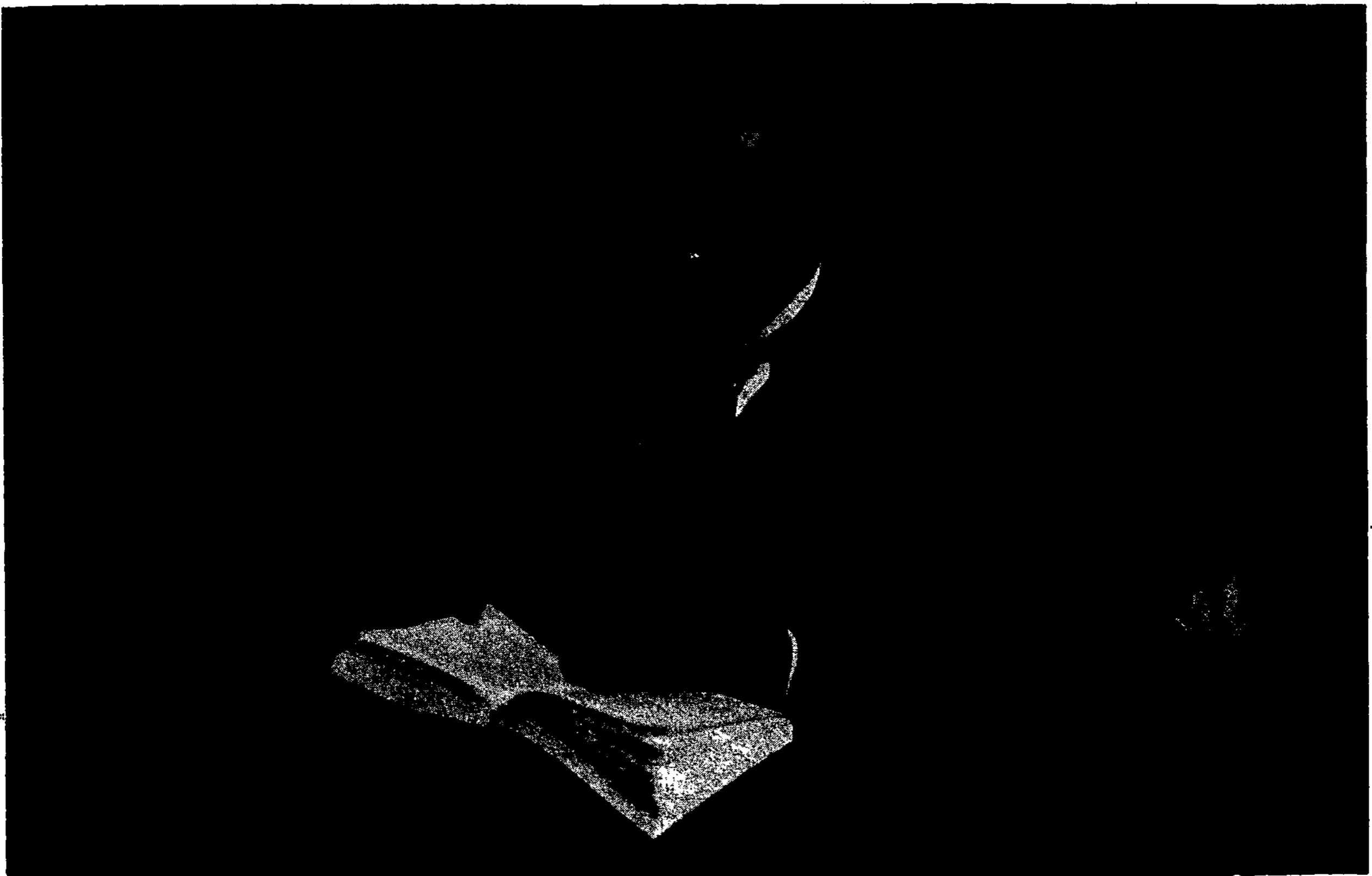
„Yra mūsų tarpe žmonių, kuriems laimė yra lėmusi anksti pradėti darbuotis lietuviams atgimstant, kurti drauge su kitais tautos židinį, pūsti jos išblėsusias kibirkštis, drauge kentėti ir džiaugtis liepsnojančiu gyvybės pasireiškimu ir justu pagaliau, jog tai, ko esame šiandien pasiekę, yra ir jų nemažas nuopelnas.“ (Vairas, 1915 m. Nr. 1).

Taip, yra mūsų tarpe dar ne vienas tokių žmonių! Mes, karių šeima, galime nuoširdžiai džiaugtis, nes vienas tokių, žymiausias Vyras, yra mūsų tarpe. Jo vardą su didele pagarba ir meile mini visa lietuvių tauta. Jo vardas yra Lietuvos nepriklausomybės, lietuvių tautos laisvės ir skaisčios ateities simbolis — tai mūsų Vyriausias Vadas, Respublikos Prezidentas Antanas Smetona.

Šio mėn. 13 d. mūsų Vyriausias Vadas švenčia savo vardines. Ta proga nors mintimis aplankykim jį ir iš arčiau pažiūrėkim, kaip jis gyvena, kaip dirba, kuo rūpinasi ir džiaugiasi.

Senajam Kauno mieste ant vieno kuklių rūmų kasdien saulei tekant pakyla Lietuvos vėliava. Tai Respublikos Prezidento rūmai. Čia tai ir gyvena Lie-

tuvos Prezidentas Antanas Smetona — mūsų Vyriausias Vadas. Eikime arčiau. Štai platūs į Prezidento gatvę vartai. Prie vartų nuolat budi sargybinis — vienas dailiai apsirengęs ir mandagus policininkas. Pasisakęs reikalą įeini į Prezidento kiemą. Tavo dėmesį patraukia ratu susodinti, dailiai apkarpytos gyvatvorės, krūmai. Aplinkui gyvatvorę eina platus automobiliams išvažiuoti kelias, o nuo jo iki gatvės tvoros aukšti medžiai. Lenktu betoniniu taku eini rūmų link. Tavo dėmesį patraukia už žaliatvorės esantis puikiausias gėlynas. Sužavėtas net stabteri valandėlę ir pasigrožėji daugiaspalviu gėlių vaizdu. Štai ir dviejų aukštų su balkonu baltieji rūmai. Prie rūmų durų dieną stovi kareivių sargyba. Įeini į prieškambarį. Čia pasitinka tave rūmų šveicorius. Jis prašo užėiti į dešinę — į budinčio karininko kambarį, o svečiams — laukiamąjį. Įeini. Tave pasitinka budintis adjutantas ir išklauso, ko esi atėjęs. Paprašo sėsti ir palaukti, jis eina pranešti asmens adjutantui. Tuo metu apžvelgi kambarį. Kambarys gan didelis, apstatytas gražiais masyviais baldais. Ant sienų kaba stilingas valstybės ženklas ir visų buvusių bei dabar-

Respublikos Prezidentas Antanas Smetona savo kabinete

(„Akademiko“ klišė)

tinio Prezidento spalvoti paveikslai. Tiesa, tame pat kambaryje tavo dėmesį pagauna saulėtoms spalvoms pieštas paveikslas — tai mūsų Vado tėviškės vaizdai. Tuo tarpu grįžta budintis adjutantas ir galutinai atsako į tavo klausimą. Tenka pažymėti, kad čia į atvykusio klausimus atsakoma visuomet labai aiškiai, duodama patarimų ir nurodymų. Deja, ilgai trukdyti budinčio adjutanto negalima, nes nuolat skamba telefonas ir pastarasis turi kalbėtis su kitais interesantais.

Sakysim, tau tenka garbės būti J. E. Prezidento priimamam. Budintis adjutantas praneša: „J. E. Respublikos Prezidentas prašo užėti — prašau, aš palydėsiu.“ Išėini į prieškambarį, o iš ten kilimais klotais laiptais lipi į antrąjį aukštą. Lipdamas laiptais stebi ant sienų prikaltas paukščių iškamšas ir dideliame veidrodyje pamatai kiek sujaudintą savo veidą. Štai ir didžioji salė. Salė apstatyta kukliai, bet dailaus stiliaus baldais, o visos salės papuošimas — didelis Vytauto Didžiojo paveikslas. Toliau salės stiliaus mažesnis kambarys, o už jo J. E. Respublikos Prezidento kabinetas. Kabinetas visai nedidelis. Čia, be reikalingiausių baldų, yra dar knygų spinta. Stalas apkrautas knygomis ir kitais raštais. Ant sienų kaba dr. J. Basanavičiaus paveikslas ir keletas gražių vaizdų iš mūsų kariuomenės gyvenimo.

Dabar pažvelkime kaip mūsų Vyriausias Vadas praleidžia dieną. Turiu pažymėti, kad dienotvarkė nėra pastovi: įvairūs reikalai, posėdžiai, priėmimai, išvažiavimai ir kita dažnai verčia ją keisti.

J. E. 8 ar 9 val. ryto jau apsirengęs. Apie 9 ar 10 val. pusryčiauja. Papusryčiaavęs tuojau eina į darbo kabinetą. Čia peržiūri įvairių įstatymų projektus, aktus, prašymus ir daug kitų įvairių raštų. Apie 11 val. J. E. Respublikos Prezidentas išklauso asmens adjutanto pranešimą. Lygiai 11 val. prasideda priėmimai. Dažnūs svečiai yra p. p. ministrai, aukštieji valdininkai, įvairiais reikalais delegacijos, atskiri asmenys... Tai vėl kitų valstybių įgalioti ministrai, delegatai ir atskiri asmenys. Oficialių priėmimų laikas baigiasi tik 14 val. Vieni priimamų turi garbės kalbėti ilgiau, kiti trumpiau. Čia laikas labai brangus, nes begalės visokių reikalų ir interesantų. Dažnai tokiems priėmimas jau iš anksto paskirstytas laikas ne valandomis, o po kelioliką minučių.

Jei tik yra būtinas reikalas, J. E. Respublikos Prezidentas nė vieno nepalieka nepriimto. Prie jo laisvas kelias ne tik ministriui, bet ir vargingiausiam žmogui. Ne kartą tekdavo matyti net susigraudinusių žmonių, tai tie, kurie neradę kitur teisybės, išėidavo iš čia jo suraminti, patarti ir išklaudyti. Kas besuskaitys, kiek atvyksta čia įvairių žmonių ne tik gražiais automobiliais, bet dar daugiau pėsčių iš įvairių Lietuvos kampų. Gal kai kuriam atrodys nuostabu, bet čia gan dažnai atvyksta žmonių pėsti iš tolimų Lietuvos kampų, net po šimtą ar daugiau kilometrų.

J. E. pietauja 14 valandą. Pietauja kartu su šeima ir artimaisiais. Po pietų, pabuvęs kiek šeimos ir artimųjų tarpe, J. E. grįžta į darbo kabinetą ir peržiūri atneštus laikraščius bei žurnalus. Apie porą valandų paskaitęs, dažniausia, vėl priima skubiais valstybės reikalais vieną ar kitą ministrą, aukšt. valdininką, visuomenės veikėją. Kartais sušaukia kabineto posėdį. O kai atsiranda kiek laisvesnio laiko, po pietų išvyksta užmiestį ir valandą ar daugiau pralei-

džia pasivaikščioldamas miške ar šiaip gražesnėje vietoje. Ypatingai yra pamėgęs gražius Kauno apylinkių miškus. Neretai pasivaikščioldamas pakalbina laukuose ar kitur sutiktus ūkininkus, darbininkus ar, šiaip pasitaikančius žmones.

19 val. 30 min. vakarieniauja. Po vakarienės apie valandą laiko praleidžia artimųjų tarpe. Vėliau, jei nevyksta į teatrą ir nėra posėdžio ar kokio pasitarimo, darbo kabinete skaito žymiausių pasaulio rašytojų raštus, kalbos, istorijos studijas ar kurį filosofijos, sociologijos, politikos ir t. t. klausimu veikalą. Ir taip kasdien. Retai kada užgesta jo darbo kabinete šviesa anksčiau kaip 2—3 val. ryto...

J. E. naudojami pirmųjų šaltinių literatūra. Jam nesvetimos graikų, lotinų, anglų, prancūzų, vokiečių ir kitos kalbos. Todėl dažnai varsto jis savo didelės ir rinktinės bibliotekos duris. Lietuvių kalba kūryba dažnai turi daug pirmenybių. Naujas literatūros ar mokslo veikalas pirmiausia atsiranda ant jo stalo ir pirmiausia perskaitomas. Net jauno rašytojo kūrinys su džiaugsmu priimamas ir sveikinamas.

Svarbesni valstybės teatro dramos, operos, baleto spektakliai ar koncertai visuomet jo lankomi. Teatras laukia jo ir tą vakarą teatre iškilminga nuotaika.

Valstybės, kariuomenės ar kariuomenės dalių šventės, organizacijų iškilmės, šiaip visuomenės rengiami kokie paminėjimai beveik visuomet susilaukia Garbingojo Svečio. Tu, mielas kary, gerai žinai ir, tikiu, niekuomet nepamirši patirtų išpūdžių šventės dieną, kada jūsų tarpe yra buvęs Vyriausias mūsų Vadas. Jis daug iškentėjęs vokiečių okupacijos metu, dėjęs pagrindus pirmajai laisvosios Lietuvos kariuomenei, matęs ir pergyvenęs kartu su kariuomene ne tik pirmųjų kovų už nepriklausomybę rūpesčių, bet ir ne vieną vėlesnę kariuomenės žygį — myli visus kaip tėvas; su skausmu širdyje pergyvena kiekvieną smūgį, kuris kariuomenę silpnina. Niekas tiek, kiek jis, nesirūpina ir nesisieloja kariuomenės aprūpinimu, parengimu ir stiprėjimu, kaip jis — Vyriausias mūsų Vadas. Tik visai nedėkingas karys, nesusipratėlis gali to nematyti ir nejausti. Todėl suprantama, kad kariuomenė, neskaitant vieno kito neklaužados, gerbia ir myli Vyriausiąjį savo Vadą ir jo vardinių progą iš širdies sveikina.

Telaiko ir tesaugo jį Aukščiausias mylimos Lietuvos garbei ir mūsų skaisčiai ateičiai.

Stepas Dykūnas

Sudarytas naujas ministrų kabinetas

Birželio 12 d. Respublikos Prezidentas A. Smetona, pasirėmęs Lietuvos Valstybės Konstitucija, savo aktu Juozą Tūbelį paskyrė ministru pirmininku ir patvirtino šį, jo pristatytą, ministrų sąrašą: Juozą Tūbelį — finansų ministru, Joną Aleksą — žemės ūkio ministru, gen. lttn. Petrą Šniukštą — krašto apsaugos ministru, Stasį Šilingą — teisingumo ministru, inž. Jokūbą Stanišauską — susisiekimo ministru, plk. Steponą Rusteiką — vidaus reikalų ministru, prof. Juozą Tonkūną — švietimo ministru, Stasį Lozoraitį — užsienio reikalų ministru, inž. Konstantiną Šakenį — valstybės kontrolieriumi.

Naujas Kr. Apsaugos Ministeris

Respublikos Prezidento š. m. birželio 12 d. aktu paskirtas krašto apsaugos ministriu gen. ltn. Petras Šniukšta, gimęs 1877. XI. 24 d. Zopelskių km., Šiluvos valsč., Raseinių apsk., ūkininkų šeimoje. Mokslus ėjo Raseinių apskr. mokykloje, Palangos, Mintaujos ir Talino gimnazijose, paskui Maskvos universiteto teisių fakultete. Universitetą baigęs 1903 m., tarnavo aspirantu ir karininku 28 art. brigadoje Kaune. Išėjęs į atsargą, advokatavo Mintaujoje ir Panevėžyje, tarnavo Mintaujos teisme. D. karui prasidėjus, buvo išvykęs į Rusiją.

Mintaujoj būdamas, darbavosi lietuvių savitarpinės pašalpos draugijoje ir nukentėjusiems dėl karo šelpti lietuvių komitete (buvo jo pirmininkas). Rusijoje dirbo tokiam pat komitete Orlo mieste, be to, ėjo ten pat Lietuvių Tautos Tarybos eksperto ir patarėjo pareigas. Rašinėjo į lietuviškus laikraščius dar nuo studentavimo laikų.

Istojo į Lietuvos kariuomenę savanoriu 1919. VII. 7 d. 1919. VII. 23. paskirtas kariuomenės teismo pirmininku, šias pareigas ėjo iki naujojo dabartinio paskyrimo. 1920. XI. 13 d. pakeltas į pulkininko laipsnį. 1925. V. 16 d. pakeltas į generolo leitenanto laipsnį. 1928. V. 6 d. paskirtas Vyčio kryžiaus ordino tarybos nariu. 1932. IV. 4 d. paskirtas D. L. K. Gedimino ordino tarybos nariu.

Už nuopelnus Lietuvai yra apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino II r. 2 ir 3 laip., Vytauto Didžiojo 2 laip. ordinu, D. L. K. Gedimino 2 laip. ordinu, savanorių kūrėjų, Lietuvos ir Latvijos nepriklausomybės medaliais.

Gen. ltn. Šniukšta, naujas kr. aps. min.

Karo vadovybės pakeitimai

Gen. ltn. Jackus, einas vyr. št. viršininko pareigas

Respublikos Prezidento įsakymu š. m. birželio 7 d. vyriausiojo štabo viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas atleistas iš užimamos vietos.

Laikiniai eiti vyr. št. viršininko pareigas paskirtas karo mokyklos viršininkas gen. ltn. Jackus, einant savo tiesiogines pareigas.

Įsakymas kariuomenei

Nr. 47

Kaunas, 1934 metų birželio mėn. 13 d.

Rikiuotės sritis.

Nuo šios dienos nustojau eiti krašto apsaugos ministerio pareigas.

Pasirašė: Pulkininkas GIEDRAITIS,
Krašto Apsaugos Ministeris.

Generolas leitenantas JACKUS, L. e. Vyriausiosiojo Štabo Viršininko p.

Nr. 48

Kaunas, 1934 metų birželio mėn. 13 d.

Rikiuotės sritis.

Respublikos Prezidento š. m. birželio mėn. 12 d. aktu Nr. 493 aš paskirtas krašto apsaugos ministriu ir nuo šios dienos pradėjau eiti šias pareigas.

Pasirašė: Generolas leitenantas ŠNIUKŠTA,
Krašto Apsaugos Ministeris.

Generolas leitenantas JACKUS, L. e. Vyriausiosiojo Štabo Viršininko p.

Respublikos Prezidentas atidaro Dubingių ežero tiltą. Dešiniau — Dubingių ežero vaizdas su tiltu, per iškilmes

Andrikonio foto

Resp. Prezidentas Dubingiuose

Sekmadienį, birželio 3 d. buvo labai iškilmingai pašventintas ir atidarytas šiemet per Dubingių ežerą pastatytas naujas tiltas. Jis jungia Giedraičių kelią su Dubingių bažnytkaimiu, kurs iš trijų pusių to ežero apsuptas.

Tiltas yra 87 m ilgio, $4\frac{1}{2}$ m pločio ir 15 m aukščio, nes toje vietoj ežeras labai gilus.

Į iškilmes atvyko pats Respublikos Prezidentas, lydimas ministerių ir kitų aukštųjų svečių. Gerbiamą Tautos Vadą labai iškilmingai sutiko vietos organizacijos, šauliai ir skautai.

Pašventinęs naująjį tiltą Dubingių klebonas kun. Ribikauskas kreipėsi į Tautos Vadą šiais žodžiais:

„Lietuvos vadas Steponas Batoras prie Dubingių ežero kartą užėjo ant sunkiai pereinamų pelkių. Reikalo verčiamas ir žmonių prašomas, jis liepė padaryti per jį pylimą, kuris ir šiandien dar vadinamas jo vardu. Ir Tautos Vadas panašiai pasielgė. Keliaudamas per šias apylinkes ir matydamas žmonių vargą dėl susisiekimo stokos, jis liepė pastatyti šį tiltą. Savo darbais Lietuvos labai įamžinsi savo vardą! Tepadedą aukščiausias Dievas mūsų garbingam Vadui ilgus metus mums vadovauti! Valio mūsų Vadas!“

Atidarydamas tiltą, Resp. Prezidentas į tai atsakė:

„Gerbiamas kunige klebone, atstovai Dubingių visuomenės! Jau antrą kartą čia apsilankau. Praeitą vasarą pamačiau, koks vargas yra žmonėms, turintiems reikalą su šia apylinke ir bažnyčia. Pamatęs didelį reikalą ir pasitaręs su ponu susisiekimo ministriu, ryžaus pastatyti šį tiltą. Tai gal nedidelis daktas, bet šiame kampelyje turi didelės reikšmės. Dabar nereikės nei tiek laiko gaišti, nei vargo turėti, kaip pirma. Taigi, aš džiaugiuosi, kad man, metus šią mintį pastatyti tiltą, tenka šiandien dalyvauti jo pašventinime ir tenka kartu su dubingėnais pasidžiaugti ta iškilme, ypatingai tokia gražia diena, kaip šiandien. Tegul visus sveikus neša tas tiltas ir būna simbolis, kad Lietuvos vyriausybė ir valstybė nepamiršta savo pakraščius.“

Skaudus ir neapgalvotas darbas

Kauno įguloj, kaip jau žinome, naktį iš birželio 6 d. į 7 d. keletas nedrausmingų karininkų, susidėjusių su kai kuriais civiliais ir suklaidinusių kareivius, norėjo, pasinaudodami bandomojo aliarmo aplinkybėmis, padaryti spaudimą, kad dabartinė vyriausybė būtų pakeista. Šią spaudimą jie darė, panaudodami kariuomenės valią ir bandydami jėga paimti laikinosios sostinės valdymą.

Ar tie birželio nakties įvykių sumanytojai tikrai pagalvojo, ką jie daro tuo metu, kada tauta sunkiai kovoja dėl Vilniaus, kada Klaipėdos krašte kasdien iškeliami pikčiausi mūsų tautos priešų darbai ir sumanymai?

Ar jie gerai nusimanė, kad savo neapgalvotu žygiu statė pavojun brangiausią mūsų tautos laimėjimą — Nepriklausomybę. Juk dėl to įvykio tučtuojau pradėjo reikšti savo džiaugsmą didžiausi mūsų priešai, kurie tolydžio laukia bet kokio sūkrėčio, mūsų vidaus nesantaikos bei iškriškimo. Be abejo, tie priešai ne tik laukia, bet greičiausiai, kiekviena proga pasinaudodami, prisideda ir kursto ta linkme.

Ir tokiu laiku, kada visai tautai reikia kuo labiausiai budėti, kada mums kuo didžiausios vienybės reikia — atsiranda žmonių, kurie to nesupranta ir pavojingai žaidžia. Liūdna ir skaudu.

Jei neįvyko didėsnis sumišimas ir nebuvo pralietas nereikalingai kraujas, tai tik dėl to, kad mūsų kariuomenė yra sveika, drausminga ir visuomet budri. Taigi visos išsišokėlių pastangos, paaikšėjus jų tikslui, tuojau buvo sustabdytos ir griežčiausiai pasmerktos.

Šiuos įvykius išaiškins ir atsakomybę dėl jų nustatys paskirta speciali komisija.

Normaliame kariuomenės gyvenime kalbami įvykiai neigiamai neatsiliepė, nes mūsų kariuomenė, kaip ir visada, nepalaužiamai yra ištikima savo Vyriausiam Vadui Respublikos Prezidentui, Antanui Smetonai, ir jo vyriausybei.

Iškilingai atidarytas Naumiesty Dr. V. Kudirkos paminklas. Iškilmėse dalyvavo Respublikos Prezidentas. Čia jį matome drauge su to paminklo autorium, skulptoriu V. Grybu Šulco foto.

Didelės iškilmės Naumiesty

Birželio 10 d. atidarytas ir pašventintas Naumiesty (Šakių apskr.) didelis ir gražus Dr. V. Kudirkos paminklas. Tokių iškilmių ir tokios gausybės žmonių naumiestiečiai niekad nebuvo matę. Iš visur suplaukė: iš gretimųjų apylinkių, iš Kauno ir kitų Lietuvos vietų. Buvo nuvykęs iškilmėse dalyvauti Valstybės Prezidentas A. Smetona, daugelio ministerių, aukštų karininkų ir kt. lydimas. Pakeliui į Naumiestį buvo papuošti garbės vartai ir aukštuosius svečius pasitikdavo vietos visuomenė ir įvairios organizacijos.

Įvažiuojant į Naumiestį, prie garbės vartų jau laukė Valstybės Prezidento išsirikiavę šauliai, organizacijos ir didžiausia minia žmonių. Burmistras Skirgaila pasveikino jį naumiestiečių vardu. Nuo vartų Valstybės Prezidentas su palydovais nuvažiavo į kapines pagerbti Dr. V. Kudirkos kapą ir uždėti vainiką.

Bažnyčioj iškilmingas pamaldas laikė prel. Narijauskas; giedojo iš Kauno atvykę dainininkai ir vietos choras. Pamokslą pasakė Šakių dekanas Vaišnora. Pamaldos ir iškilmės buvo transliuotos per radio.

Paminklą atidarant, aikštėje, paliai paminklą, stovėjo išsirikiavę šauliai, studentų korporacijų atstovai, vietos organizacijos, o už jų siūbavo didžiausia minia žmonių. Svečių tarpe buvo matyti iš Kauno ir kt. atvykusių Dr. V. Kudirkos amžininkų.

Burmistras Skirgaila, kuris daugiausia pasidar-

bavo paminklą statydamas, nupasakojo paminklo atsiradimo istoriją ir tolesnius sumanymus paminklo skverą papuošti knygnešių statulomis. Valstybės Prezidentą paprašė leisti Naumiestį vadinti Kudirkos Naumiesčiu. Valstybės Prezidentas A. Smetona, pasakęs kalbą, atidarė paminklą, o vyskupas Reinys pašventino jį ir pasakė kalbą, iškeldamas Dr. Kudirkos nuopelnus Lietuvai. Paskui kalbėjo Dr. K. Grinius, gerai pažinęs Dr. Kudirką, ir Šakių apskr. tarybos pirmininkas inž. Stanaitis. Per atidarymo iškilmes giedojo šaulių choras ir grojo šaulių orkestras.

Prie paminklo stovėdami, Valstybės Prezidentas, vyriausybės nariai ir kariuomenės atstovai priėmė šaulių ir organizacijų parada. Pro Dr. Kudirkos paminklą ir Valstybės Prezidentą, kol pražygiavo rikiuotės, praėjo beveik pusvalandis. Tai rodyte rodo susirinkusių skaičiaus gausumą.

Tuoju po iškilmių Dr. V. Kudirkos vardo mokyklos aikštėje buvo jaunaliuvių sporto demonstracija. Taip pat tą dieną Naumiesty buvo minima ir Šakių šaulių rinktinės 15 metų sukaktis, kurios minėjime dalyvavo ir Valstybės Prezidentas.

Iškilingi pietūs buvo paruošti klebonijos kieme. Per pietus taip pat pasakyta daug kalbų, kuriose buvo apibūrinamas Kudirkos asmuo ir jo nuopelnai Lietuvos tautiškam atgijimui.

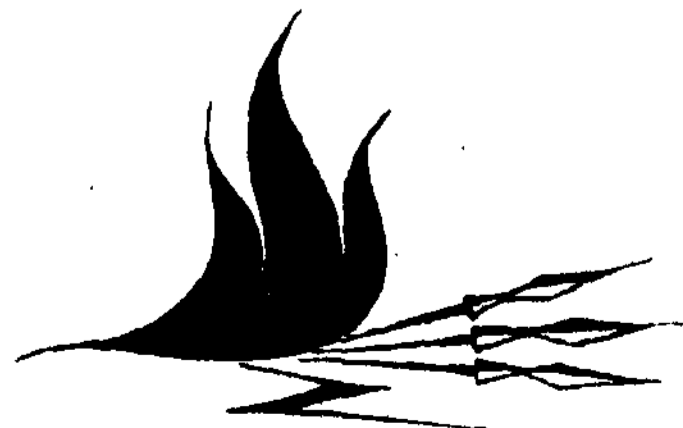
Tą dieną Dr. V. Kudirką minėjo ir daugely kitų Lietuvos vietų.

Nuo šiol Šakių Naumiestis bus vadinamas — Kudirkos Naumiestis.

Tuo būdu kelių asmenų pastangos pakreipti kita linkme politinį mūsų krašto gyvenimą griežtu ir nepalaužiamu mūsų Respublikos Prezidento nusistatymu buvo sutramdytos.

Ši nelemta įvyki prisiminę, mes visi turime labiau susiburti vienybėje, būti, kaip esame prisiekę, gerais Lietuvos Laisvės sargybiniais, turime būti drausmingi, darbštūs ir klusnūs savo Aukščiausiajam Viršininkui Tautos Vadui ir jo Vyriausybei.

Tik toks karys bus brangus ir naudingas Tėvynei, tik taip pridėra elgtis garbingiems Laisvos Lietuvos kariams.

Gerbk Tautos himną!

Brangus kary!

Nežinau, kas tu esi. Žinau vieną, kad tu lietuvis ir to man užtenka. Žinau, kad tavo širdy teka praeities didvyrių kraujas — ir dėlto tave vadinsiu broliu.

Broli, ar žinai, kas yra Tautos himnas? Trumpai — Tautos himnas yra giesmė, giedama visos tautos. Giesmė, kurią kiekvienas lietuvis turi žinoti. Ir Tautos himną vadinti daina negalima. Tai būtų Tautos himno įžeidimas.

Tauta, broli, yra lyg bičių spiečius. Tą spiečių riša viena bendra praeitis, bendri būdo bruožai, kartais viena kalba ir t. t. Sakysiu, kažin koks dvasinis ryšys. Viršum tos bendruomenės — spiečiaus — tautos yra tarsi nematomą dvasią, kuri ją valdo, jos širdį priverčia plakti vienodu taktu. Juk, broli, tu tik prisimink, kaip tau svetimas kitatautis. Tu su jais gali susikalbėti, išmokęs jų kalbą, bet vienas kitą nesuprasite. Nesuprasite? O taip — nesuprasite kaip kad jūs suprantate lietuvi. Žiūrėk, lietuviui nereikia pasisakyti, ar jis nusiminęs, kodėl nusiminęs, ar kas jį spaudžia. Tu nujausi. Nes kiekvieno lietuvi jausmai, bus tavo jausmų atspindys. Tarsi kopija.

Himną dažnai sukuria jautrus žmogus. Karštas tautietis, karštas patriotas. Tasai žmogus, kuris ypač gerai atjaučia tautos dvasią, jos esmę, siekimus bei kančias.

Dažnai ir geriausi poetai negali sukurti Tautos himno. O dėl ko? Todėl, kad juose retai blesdena tautos dvasia. Jų širdis retai reaguoja į tautos balsą. O žmogus, kuris, nors savęs ir nelaiko poetu, bet jautrus tautos balsui, tautos sielai, sukuria giesmę. Jis? O ne! — Tauta jo lūpomis sukuria tąją giesmę. Jam tarsi diktuoja tauta.

Mūsų himnas „Lietuva, Tėvyne mūsų...“

O koks jis gražus?! Tik gaila, broli, kad ne visi šį grožį randa. Tu surask!

Mūsų Tautos himno autorius didysis Kapsas — dr. Vincas Kudirka (1858—1899). Tai buvo plunksnos darbininkas, turėjęs išaštrintus jausmus. Jis dirbo lietuviškumui, kada šis darbas buvo rusų vyriausybės draudžiamas. Patį Kapsą ne vieną kartą rusai gaudė, baudė. Bet jis buvo tautos apaštalas — kančiny, jis nenusiminė, nenusileido. Drąsus ir ištikimas liko Lietuvai mūsų tėvynei.

Šio himno dalis buvo iškalta, jam mirus, ant jo kapo paminklo. Bet rusų vyriausybė įsakė tą užrašą išnaikinti. Gaila. Apdraskytas stūksa to didžiadvasio vyro paminklas.

Mūsų Tautos himnas — tautos sielos atdūsysis. Čia skamba aidas buvusios didžiosios Lietuvos kuni-gaikštijos. Čia šaukiama prisikelti iš kapų tautos garbė, tautos didieji didvyriai.

... Iš praeities Tavo sūnūs

Te stiprybę semia.

Taip pat čia auklėjama būsimoji karta.

... Tegu Tavo vaikai eina

Vien takais dorybės,

Tegu dirba Tavo naudai

Ir žmonių gerybei.

Bet ypač:

... Tegu saulė Lietuvos

Tamsumus pašalina...

Koks visad gyvas noras, troškimas! Jo niekad negalima išbraukti iš mūsų tikslų, pareigų ir norų. Tai energingas šauksmas, šaukiąs mus žengti pirmyn į šviesą. Į šviesą? O taip! Į mokslo, išminties ir gyvenimo šviesą. Visad jausti tą jo norą, lyg įsakymą: nesustoti! Mokslo galo nerasime.

O kaip gražiai sieloj skamba: — „Saulė Lietuvos...“ Taip, tat tautos saulė, kuri pašalins mūsų tautos tamsumą. Taigi tautą turim mylėti, kaip mylim saulę. Viskas dėl tautos. Tauta juk neišsemiamas dvasinis turtas. Semkime, apdirbkime, o tuo bus nauda žmonijai ir tamsa bus pašalinta. Tautos saulė blizgės skaisčiausiai.

Arba:

... Ir šviesa ir tiesa

Mūs žingsnius telydi.

Broli! ar sakysi, kad čia negražu? kad čia neteisinga? Tiesa, juk, visko pagrindas yra šių dienų gyvenime. Tiesa yra doriškumo, grožio ir laimės (arba gėrio) širdis. Tat baltasis angelas su virpančia meilės širdimi. Tiesa tik gali žmogų išaukštinti ir jį padaryti tobulesniu. Gamtoje ši sąvoka sąmoningai nepažįstama. O tik tiesa tautos gyvybę pagrindžia, kada tiesa yra apginta. Taip pat tautą išaukština. Broli, suprask tat ir į širdį įsidėk!

... Vardan tos Lietuvos

Vienybė težydi!

Tai labai teisingas linkėjimas. Vienybė? O taip! — Vienybėje tik jėga. Broli, tu, aš ir kiti esame tik skiedrelė gyvenimo jūroje, kur audros nuolatinis svečias. Bet, jei tu, aš ir kiti mūsų broliai, tautiečiai, būsim surišti tuo vienybės ryšiu, kokie tada būsim galingi! Tada niekas nedrįs mums nurodyti, kokia kryptimi turime eiti. Tada būsim jūra, kuri užlieja viską, ką gali pasiekti. Tada iš mūsų krūtinių išsiliejęs troškimas bus galimas realizuoti. Vienybė nuo laimės ir laimėjimo neatsiskiria: kur nėra vienybės, ten nėra laimės ir pergalės. Tad pastatykim puikią mūsų tautos vienybės pilį. O ir sulūš priešų kardai į tos pilies vartus! O ir būsim laisvi, būsim laimingi ir Vilnius bus mūsų!

Taigi, broli, suprask savo Tautos himną. Išplėsk šias mintis savo sieloj. Tu tada daug, ir labai daug rasi, kas bus nauja, įdomu. Žinosi, kas veikti, kad pats būtum dvasiniai laimingas ir ko nori tauta. Suprasi tautos viltis ir troškimas.

O ypač tu, kary!

Kad reikia gerbti Tautos himnas, negali būti nė kalbos. Tasai, kas negerbia Tautos himno, negerbia savo tautos, o tuo pat ir savęs. Be to, Tautos himnas yra giesmė ne vieno žmogaus, bet milijonų. Giesmė, į kurią milijonai įdėjo bendrus troškimus. Todėl reikia ypač gerbti Tautos himnas.

Broli, gerbk savo Tautos himną už vis labiausiai, bet draudžiama įžeisti ir kitos tautos himną. Atmink, ką sakiau. Tautos himnas yra milijonų sielos atspindys.

Rudzevičius

Tai savanoriai joja...

Jono vaizduotėj praslenka piktas tėvo veidas. — „Kas, kad jis pyksta. Papyks, papyks ir vėl atsileis. Vis tėvas. Bet ką pasakytų geriausias mano draugas Aleksa Jonas? — „abu susitarėva, įsirašėva savanoriais; laukiau, laukiau ir neatjojai. Esi bailys, nevertas lietuviu vardo — man ne draugas!“ — Negalėtų jam nė į akis pažvelgti. Gana tų abejonių!“ — Jonas nusprendė.

Nusitraukė nuo pečiaus šiltus kailinius ir tylus, lyg mumija, išslinko pro duris laukan. Nuėjo į svirną, duris užsikišo. Užsižiebęs žvakę, pasiėmė rašalą, popieriaus ir atsėdęs ėmė rašyti. Iš po plunksnos ant popieriaus liejosi padriki sakiniai:

Brangūs mano tėveliai!

Dovanokit, kad išjojau į savanorius. Kitaip negaliu — tėvynė, priešų kraujuose plukdoma, šaukia. Tėte, tu pyksti ant manęs, bet nepyk — aš atlieku tik šventą lietuviu pareigą. Tu, mama, irgi neverk. Ne aš vienas joju: iš visur renkasi šimtai savanorių.

Jūsų sūnus Jonas.

— Lygiai 12 val. turiu būti Dubinėse ties senąja kriaušė. Taip sutarėme. Aleksa lauks, — pagalvojo žvilgterėjęs į laikrodėlį, — laiko dar yra.

Jonas rankomis parėmė galvą. Ant dėžės mirksėdama degė žvakė. Norėjo šaltai apgalvoti savo žingsnį.

Priėjęs, tyliai pravėrė duris. Išėjo ant prieklėčio. Žiburio troboje jau nebebuvo, — tėvai sugulę. Vėl tyliai sugrįžo į svirną. Įsipylė į maišą žirgui avižų, užlipęs ant aukšto nusiėmė balną, kamanas, ryšulį su maisto produktais ir reikalingiausiais reikmenimis. Viską Jonas buvo jau dieną pasirūpinęs. Apsirengė. Pasiknišęs viename grūdų aruode, išsitraukė du sunkius, pilnus vokiškų šovinių, šovinytus. Šovinytus užvėręs ant plataus diržo, juo apsijuosė kailinius. Vėl atsargiai pravėręs duris, išėjo ant prieklėčio. Dairėsi ir klausėsi. Buvo tyli žiemos naktis. Rytuose tekėjo toks raudonas, tartum kraujais pasriuvęs, mėnulis. Danguje mirksėjo tūkstančiai žvaigždučių. Kažin kur toli Gystėnų kaime, ilgai nutęsdamas, gailiai kaukė šuo. Jonas atsirėmė į stulpelį ir pasinėrė mintyse.

— Ten troboje, nieko blogo nemanydami, miega, gal sapnuoja mylimi tėvai. O jis čia, kaip koks niekadaris, slapstosi, norėdamas juos palikti... Kaip perpyks tėvas, koks bus motinos raudojimas, kai rytą atsikėlė jo jau neris! Bet ar aš kaltas, kad ten giliai krūtinėje plaka širdis. Nebūtų širdies — negirdėčiau tėvynės šauksmo, nejočiau naktį lyg vagis, lyg ką blogą padaręs, palikęs tėvus.

Jono akys klaidžioja po kaimą, po ūkio trobesius. Tekančio mėnulio apšviesti, didingai stovi gražūs ūkio trobesiai. Nuo svirno į visas puses tiesiomis eilėmis tėsėsi didelis vaismedžių sodas. Pernai nuo vaisių šakos lūžo. 20 ha visko pilną ūkį, mylimąją mergelę ir viską, viską kas tik jam brangiausia, šiąnakt paliks, gal ir amžinai.

Skausmas Jono krūtinėje lyg replėmis sužnybo širdį apie tai pamanius.

— Et, vaikų ir moterų darbas verkti, bet ne atgijančios tėvynės savanorio, — ir Jonas skubiai iš-

linko atgal į svirną. Pasukęs lovą į šalį, pakėlė vieną grindų lentą ir iš slaptavietės išsiėmė stropiai išvalytą vokiečių raitininkų karabiną. Šautuvą užsikabino ant vieno peties; ant galvos užsimovė šiltą šeškinę kepurę. Laišką padėjo ant dėžės, kad rytą atsikėlė tėvai rastų. Pasiėmė balną, kamanas, maišą su avižom, ryšulį su reikmenim ir maistu, ir tyliai išėjęs iš svirno, lyg šešėlis, nuslinko tvartų link. Pravėręs duris, Jonas, lyg vagis, įlindo į tvartą. Tyliai sužvingo Jono numylėtasis žirgas, pajutęs savo jaunąjį šeimininką. Kišenine elektros lempute pasišviesdamas, Jonas patapšnojo, paglostė tankiais karčiais apžėlusį juodbėrio sprandą, užmovė kamanas, pabalnojo.

Pavergtieji Druskininkai pavasarį. Vaizdelis iš mūsų pusės
A. Valančiaus foto

— Josime, mano juodberėli, ten, kur šaukia mus tėvynė, — kalba Jonas.

— Tėvui dar trejetas arklių lieka — laukus apsidirbs, — atsargiai apsidairydamas galvoja Jonas ir vedasi žirgą.

Ties gėlių darželiu sustojo. Žirgą užkabino už štakietų.

— Nežinojai, mano miela Agne, — būtum gėlėmis apkaišiusi išjojantį bernelį, bet dabar aš pats pasipuošiu, — galvojo Jonas, žengdamas pro vartelius.

Prasikrapštęs sniegus, nusilaužė rūtos šakelę. Užsikišo už kepurės. Kažin kodėl ši kukli, amžinai žaliojanti gyvybės ir nekaltybės gėlėlė, atrodo jam šiuo momentu tinkamiausia.

Užsėdo ant žirgo, iš karto žingine, vėliau, išjėjęs į kelią, smagia risčia pasileido į sutartąją vietą — į Dubinių daubą ties senąja kriaušė.

* * *

— Ar tu, Danaiti? — tyliai paklausė Aleksa.

— Aš.

— Maniau, kad jau neatjosi. Jau po dvyliktos pusė. — Aleksa priėjo artyn.

Jonas nušoko nuo žirgo. Prisirišo prie beržo ir, apkabinęs Aleksą, karštai pabučiavo. Kažin kas ši kartą Jonui draugą darė nepaprastai artimą ir brangų.

— Kaip tėvai? — paklausė Aleksa Jono.

— Žinai, tėvas pyksta, motina galus darosi, — nežinant išjojau. O tavo? — savo ruožtu paklausė Jonas draugo.

— Et, broliuk, — Aleksa numojo ranka, — dar buvo blogiau; kai pasakiau — tėvas šoko net mušti... Sučiupau arkli, šautuvą ir išjojau. Nei valgyti neįsidedėjau, nei arkliui avižų...

— Nesirūpink. Turiu visko, — užteks abiem, — kalba Jonas. — Še, užsirūkykime.

Abu užsirūkė.

— Na, ką, jojam?

— Jojam. Ne čia pat: pusiaukely prašvis.

Jaunuoliai užsėdo ant žirgų ir, žemai lenkdami galvas pro nusvirusias eglių šakas, iš daubos išlindo į lauką. Spūstelėjo žirgus ir sparčiai rįščia pasileido ten, kur šaukia tėvynė.

— Josime laukais? Vieškeliu — tai vokiečiai, tai kitkas? — paklausė Jonas Aleksos.

— Jokim, — atsakė Aleksa. Ir du ginkluoti raitininkai, įsmeigę akis į priekį, nešėsi pirmyn.

Kai rytą tekančios saulės pirmieji spinduliai sidabru nubarstė sniegu apdengtus laukus, du raitininkai buvo jau toli nuo namų. Pakelėje į skubančius ginkluotus raitininkus nustebę spoksojo žmonės.

— Tai savanoriai joja priešų mušti iš Lietuvos, — pakelėje žiūrėdamas kažin kas pratarė ir sušalęs spruko į trobą.

J. Bakanas

ATSARGINIS

Kadai palikęs karių šeimą,
Nesitikėjau vėl sugrižt.
Tik štai ir papūtė kitoki vėjai —
Aš vėl karys.

Ir vėl miela drausmė tarp mūsų.
Ir uniforma ta pati,
Ir ginklai artimi, malonūs,
Draugai tie patys, tie jauni.

Ramiai alsuoja plačios girios,
Neris paskęsta Nemune,
O aš turiu sau palapinę
Po žygių, darbo pailsėti.

O taip malonūs vėl tie žygiai,
Tos salvės šautuvų ugnies,
Daina laukuosna mus palydi,
Namo su daina žengiam mes.

Ir vėl jaučiu krūtinėj laimę
Ir atbalsius senų dienų.
Šilai čia platūs, Neris plaukia —
Naujan gyveniman einu.

J. Gražulis

Yra namai...

(Sekant Vaičaitį)

Yra namai, kur dainos aidai
linksmai tarp spindinčių veidų,
kur trykšta vien jaunystės gaidos,
ir žavi blizgesys ginklų.

Ten šautuvas ir plieno kardas —
draugai geriausi iš draugų.
Smagu, kai tylą šūviai ardo
ir skęsta žieduos' taikinių.

Čia tu matai jaunystę žvalią
ginklų draugystėje šventoj.
Čia bręsta jėgos. Už šali
mokės aukotis jos kovoj.

Tenai idėjos kilnios pinas
ir pildosi kuo gal greičiau...
Namai tie kareivinėmis vadinasi.
Pusantrų metų ten aš vos buvau...

Atsimenu, kada į guolį
saulutę prašo vakarai,
nuskrenda dainos gražios tolin,
nes pabaigti dienos darbai...

Kaip tąsyk vyrų tauriadvasių
mintis nuklysta tėviškėn senon:
lankas prisimena žaliąsias
skambėjusias dainom...

Kaip tąsyk norai šventi kilsta —
Tėvynės labai dirbt uoliai;
ir jėgos jaunos nepailsta:
dar laukia didūs jų darbai.

Atsimenu, kaip vakar's šiltas
melsvu nutysta dangumi
ir ore ramumu išpiltam
kilniais ryžimais gyveni...

Kaip tąsyk trimitas nuaidi
ir užgirdėt toli, toli...
Maldos pasklysta liūdnos gaidos
ir atsigėrėt nebegali...

Kaip upės vandens, mintys teka,
mažonu būti kareiviui;
gamta su tavim, rodos, šneka:
„Be Vilniaus mums dar neramu!“

O kareivinės! kokia miela vieta,
kurios taip netekau ūmai, —
to neišreikš nė joks tau poeta,
jei tu tenai negyvenai...

Vikt. Miliūnas

O jis buvo ciesoriaus žalnierius...

(Senelio „rekrutininko“ pasakojimai)

Taip tykus, tykus buvo pirmųjų gegužės dienų vakaras. Saulutė krito kažin kur už kluonių į sužaliavusius krūmus. Toli kaime linksmi klykavo armonika ir daina kažin iš kur sklido per lankas, per kluonius ir sakė, jog Dievas siuntė vėl linksmybės laiką.

Sodas pražydo gegužės jaunyste, nes gamtoje gyvybė nugalėjo mirtį.

— Pukš, pukš, pukš, — senelis Ilginis, ant svirnelio prie grindžio sėdėdamas, traukė prigesusią molinę pypkę jau devyniasdešimt antrą gegužį praleisdamas. Vai, kokia balta senelio galva, baltesnė už gegužų pražydusią vyšnią.

Ir kur nebus balta, kad laikai taip dyvinai pasikeitė. Jį sugavo į rekrutus ir išvežė į imperatoriaus Aleksandro žalnierius, kad ilgus, ilgus metus nematytų savųjų ir kažin kuriam svetimam ir nežinomam krašte „viernai šlūžytų ciesoriui...“ O jo anūkas šiandien čia pat išdykusiai linksmas sėdi su draugais ir džiūgauja, jog ryt išvažiuos į kariuomenę. Į savo lietuvišką kariuomenę, o ne į Kaukazus, ne į Turkų pasienį, bet čia pat į savo kraštą, kur taip pat lietuviškai skamba daina; ne ciesoriui svetimam tarnauti, bet garbingiausią pareigą atlikti — išmokti, kaip, valandai atėjus, ginti savo gimtąją žemę...

— Pukš, pukš, pukš, — traukia senelis molinę pypkę, nes vis tiek nebesulyginsi anų laikų su šiais patlab išdykusiais:

— Varlės, ko čia dabar nesidžiaugti į kariuomenę išeinant, kol pypkę surūkai, ir jau pareina... O taip nė šiaudas neperdegė — šmykšt, šmykšt visokių atostogų dar. Ne taip buvo mano laikais, varlės...

— Tai papasakok, seneli, kaip tarnavai ciesoriui, — sakome.

— Vai, ne taip buvo, vaikeliai. Rekrutus tada rusų ponybė gaudė. Įsakydavo, kad iš tokio ir tokio apskrities tiek ir tiek ciesoriui kareivių turi būti pristatyta. Na, bajorai nenorėdavo eiti, tai su stražnikais ir žandariais būriais susitaisę keldavo vyrų medžiokles ir gaudydavo po kaimus rekrutus. Na, ir bėgo vyrai: kas per Prūsus į Ameriką, kas moterimis apsirengę ir pagalves ant strėnų užsirišę ilgą laiką kiaules šerdavo.

— Na, ir rekrutai betgi ne taip lengvai pasiduo-davo, — sako senelis. — Susispiesdavo būrys rekrutų ir apsigyvendavo kur girioje. Užuožia bajorų medžioklė, užpuola, na, ir prasidėdavo didžiausia kova. Tie puldavo su kardais, durtuvais ar šautuvais, o rekrutai su dalgėmis, kirviais ir basliais. Geriau beve-lydavo mirti, negu išvežtam nuo savųjų būti. Na, jei rekrutus nugalėdavo, tai suimdavo ir išveždavo. Jei negalėdavo prigaudyti kiek reikia rekrutų, tai bajorai patys turėdavo eiti, juk ciesoriui vis tiek, skaičius turi būti ir gana! Oi, didelės kovos būdavo per medžiokles: krisdavo nemaža iš abiejų pusių...

— Tai kaip, seneli, tave pagavo į rekrutus?

— Pagavo... pagavo, varles! Vis laimingai išsprukdavau. Nebuvo kam dirbti žemės, tai negalėjau su būriu vykti į girias. Būdavo, apsiaučia naktį sodybą, išbado iešmais šiaudus, išieško visur, o neranda.

— Kur Domininkas? — piktai rékauja.

— Nėra... į girias kur, tur būt, vaikagalis išėjęs, sako senis.

O aš tik juokiuos, gulėdamas apdulkęsiam motinos karste svirno paliepėje...

Betgi vieną sykį, pasakoja senelis, jaučiu, kad veika karstą iš paliepės. Sustingo, brač, ir mano blusos... dabar tai jau amen! Atidarė karstą, — ak, tu, šunsnuki, — sako, — nenori ciesoriaus didenybei tarnauti ir dar tokias gudrybes išdarinėji, mes tau parodysim... Įpylė gerokai man į kailį, surišo ir išvežė taip, kaip stovėjau, nei persirengti, nei nieko pasiimti neleido.

Apsiašarojo senis tėvas, kad sūnaus daugiau nebematys, peržegnojo iš tolo, o motina rovē sau plaukus.

Kai sugaudė ir daugiau rekrutų, išvežė mus į Telšius. Pakely sustojo motinos, tėvai, seserys ir seneliai. Verkė, žegnojo ir laimino iš tolo mus vežamus. Paskutinį kartą matėme pakelėse savo sodybas ir nejučiom iš akių krito ašaros... Žandarai nuogais kardais mus buvo apsėdę ir neprileido nieko. Pakely motina norėjo įduoti man kryželį, bet nedoras žandaras negailestingai sukirto jai per galvą kančiuku.

— Išvežė į tolimąją Rusiją, į nežinomą šalį, už Kaukazo. Oi, sunku, vaikai, buvo pas rusus. Lyg šunį laikė, kančiukais šerė ir kalbos gimos negirdėjom... Ir ištarnavau ciesoriui 25 metus. Nemačiau per tą laiką savo tėvynės, nei artimųjų, nei kalbos savo negirdėjau. Tik kai pūtė vėjelis nuo šitos šalies, jis toks artimas buvo ir ašaros karčios per skruostus riedėjo...

— Grįžau po 25 metų į gimtąjį kraštą, pasenęs jau buvau. Nedaug, oi, kas mane bepažino, o ir aš nedaug ką bepažinau, viskas pasikeitę buvo. 15 metų, kai tėvas jau ilsėjosi kapuose nuo to laiko, kai paskutinį kartą peržegnojo mane. O kai grįžau per gimtąjį kaimą, į lentą mušė. Nepažino manęs niekas pakeleivio tolimo, tik mirštanti motina sušuko:

— Sūnau!... — ir užmerkė ašarotas akis...

— Pukš, pukš, — traukė senelis prigesusią pypkę ir peržvelgė mus visus:

— Vai, bepigu jums, varles... Ne ciesoriui tarnauti einate, bet į lietuvišką kariuomenę, pas savus, gimta kalba komandas klausote... Ne Rusijai, bet savo tikrai tėvynei garbingiausią pareigą atlikti einate. Jei mums tai, būtume keliaklūpščiai į Telšius eję... Ne geros pypkės nesurūkai ir vėl jau jūs namie... Ir dar jaunesni pareinate, visokių naudingų dalykų per tokį trumpą laiką išmokstate, gudresni liekate, į šaulius rašotės ir šviesų šautuvą svirnely laikote. Būtų jums tai prie ciesoriaus, ach jūs, varles... — ir nuėjo senelis, molinę pypkę traukdamas ir lazdele pasiramščioldamas.

O mes prie svirnelio linksmi užtraukėme:

„Mes Lietuvos kareivėliai,
tra-ta-ta, tra-ta-ta,
Rytoj anksti būsim Kaune,
tra-ta-ta...“

Al. Bani

Kario sukaktuvės *)

Mokykla ir kariuomenė — tai žmogaus auklėjimo veiksniai, kurie tarnauja tam pačiam tikslui ir vienas kitą stipriai laiko. Tautos ir valstybės klestėjimas tiek mokyklai, tiek kariuomenei yra siekiamoji gerybė, dėl kurios negaila nė pačių sveikiausių dvasios ir kūno jėgų. Be mokyklos neįmanoma šiandie jokia tautos kultūra ir, žinoma, jokia sąmoningai organizuota kariuomenė. Bet ir be kariuomenės, kad ir kaip norėdami, negalėtume kalbėti apie tautinę kultūrą ir jos ramovę — mokyklą, nes be viršinės apsaugos tauta ir valstybė bežiūrint nustotų savo realinio pavidalo. Todėl visur tarp tų dviejų auklėjimo veiksnių žiūrima gražaus sutarimo, kuris pavojaus ar naujų tautos pasiryžimų metu ypatingai nuoširdžiai atjaučiamas. Ypač nuostabus mokyklos ir kariuomenės sutarimas mūsų šalyje, kur tos dvi ugdomosios jėgos, per didelius vargus ir pavojus kuriantis valstybei, kartu radosi, kartu plėtojosi, kartu norėtų bręsti ir ligi gyvos kartu pasiryžusios apreikšti kitų pasaulio tautų tarpe lietuviškosios kultūros didybę: mokykla be atvangos ruoš gyvenimui vis mintresnių kultūros vertybių ir civilizacijos gerybių kūrėjų; kariuomenė budriai saugos nuo priešų gimtąją žemę, vis geriau ir geriau nusejamą tųjų vertybių bei gerybių grynuoju grūdą. Taigi, mokytojas ir karys — du atspariausi mūsų Tautos gyvenimo ramsčiai, kuriuos išvertus — tikriausia žlugtų ir mūsų valstybė. Jų džiaugsmas ir jų vargai turėtų būti drauge abiejų pergyvenami.

Tik šią atsimenant, mums, mokytojams, darosi ypatingai reikšmingos Kario 15 metų sukaktuvės, kurias gegužės 22 d. minėjo. O ką kalbėti apie Kario vaidmenį mūsų kariuomenės ir valstybės gyvenime, kur per trumpą laiką tiek padaryta ir tiek naujų kelių surasta ateitin.

Sunkūs buvo laikai mūsų valstybės atsikėlimo pradžioje. Iš visų pusių siautė kraštą priešas, amžių vergija nusikratę žmonės dar stigo vieningo atsparumo, negausiai savanorių kariuomenei reikė paspirties. Su priešais teko be galo sunkiai kovoti ir nugalėti, o tatai padaryti tegalėjo tik susipratęs, sąmoningas karys. „Taigi, reikėjo skleisti karių tarpe tikrą supratimą apie Lietuvos reikalus, reikėjo jiems skiepyti Lietuvos meilę, reikėjo, pagaliau, aiškinti visus tuos melus, kuriuos skleidė apie Lietuvą mūsų priešai. Tą darbą galėjo atlikti tik kariams skiriamas laikraštis. Tam tikslui ir buvo įkurtas „Kariškių Žodis“ — taip rašo pirmasai redaktorius, ats. mjr. P. Ruseckas (š. m. Karys Nr. 21, 413 psl.)

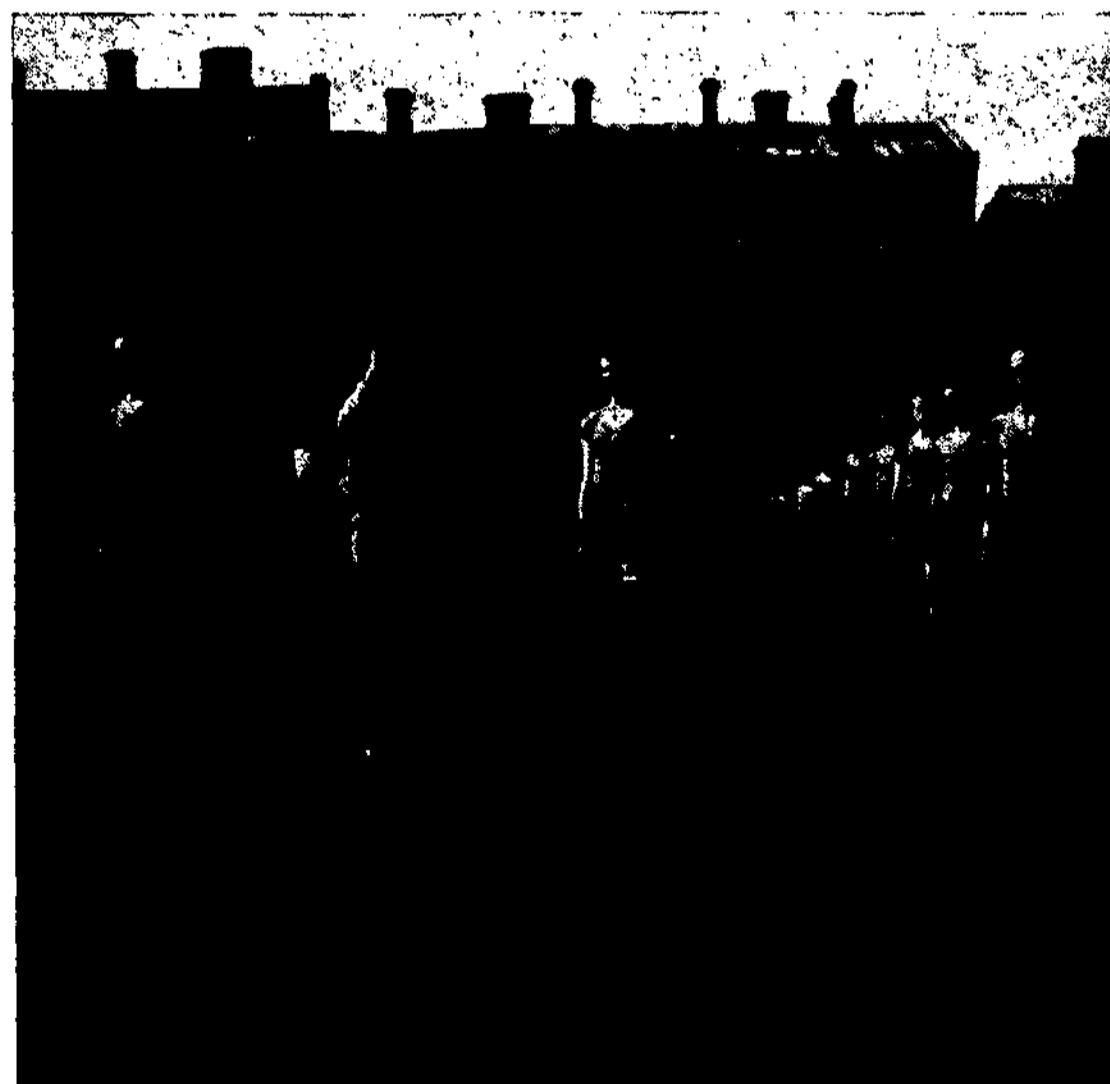
Įvyko lygiai prieš 15 metų, 1919 m. gegužės 22 d. Kaune išėjo pirmas numeris Lietuvos laisvės gynėjams skirto laikraščio, pavadinto Kariškių Žodžiu. Tai buvo tas pats Karys, tik ne visai tiksliai pavadintas; po metų jis gavo ir tikrąjį savo vardą.

Per 15 metų tą laikraštį formavo 11 redaktorių, dabar žinomų kariuomenei ir visuomenei žmonių: ats. mjr. P. Ruseckas, plk. ltn. V. Steponaitis, plk. ltn. J. M. Laurinaitis, ats. ltn. K. Kepalas, ats. kar. vald. Petrėnas, ats. kar. vald. Z. Kuzmickas, ats. kpt. A. Majus, ats. mjr. J. Tomkus, ats. plk. ltn. R. Burokas, mjr. T. Šakmanas, plk. ltn. St. Kuizinas. Nuo 1928 m. Karį redaguoja mjr. J. Balčiūnas - Švaistas. Daug tie žmonės padirbėjo tam laikraščiui, bet ne mažiau bus padirbėję ir bendradarbiai, kurių apščiiai laikraštis susitelkė.

Ilgą laiką „Karys“ vien karo dalykus terašydavo, bet pastaraisiais laikais jis atsimainė. Jis dabar kas savaitę ateidamas kariams patiekia po gerą pluoštą žinių, paveikslais pavaizdinamų, iš karo mokslo ir kariuomenės dalykų. Bet vien tuo nesitenkina: rašo ir iš visuomenės gyvenimo, duoda straipsnių apie tėvynės meilę ir tautinį susipratimą, rašo apie šaulius, o įvedus į mokyklas karinio parengimo pamokas, jis ėmė pasiekti ir plačiąją visuomenę. Jį skaito ir karys, ir šaulys, ir mokinys, ir kiekvienas susipratęs pilietis.

Gauname, be abejo, Karį, skaitome jo naujienas. Ką tas laikraštis davė, gražiausiai apie tai kalba 15 tomų gyvieji puslapiai, tūkstančiai palankiausių skaitytojų, platintojai ir dabar siunčiami tam laikraščiui sveikinimai. „Visada atsiminkim, kad pavasaris, gegužis ir Karys yra mūsų sinonimai — mūsų pajėgumo ir dvasios reiškėjai“ — išsitaria dabartinis jo redaktorius mjr. Balčiūnas (š. m. Karys Nr. 21, 412 psl.).

Pasiryžę su budriaisiais kariais šviesesnėn Tėvynės ateitin, šiuo tarpu mes, mokytojai, su pavasarišku džiaugsmu ir sveikiname Karį, linkėdami geros kloties toliau. Būk sveikas, Lietuvos budry!

Rytinė mokinių mankšta prieš pamokas

*) Tautos Mokykla (Nr 11) gražiai ir prasmingai paminėjo Kario 15 m. sukaktuves. Tą straipsnį čia dedame ištiesai. (Red.)

Malonūs draugai

Senoji mūsų sostinė Vilnius dar tebėra pagrobta lenkų. Ją išvaduoti iš baltojo aro nagų mūsų šventa pareiga. Tam tikslui visa lietuvių tauta dirba, budi ir rengiasi didžiajam vadavimo žygiui. Į tą žygį turime gyviau rengtis ir mes, Lietuvos jaunimas. Tegul ir mūsų visų vardai, kaip uolių Vilniaus vaduotojų, bus įrašyti į Lietuvos istorijos lapus aukso raidėmis.

Štai mes, Lietuvos organizuoto jaunimo atstovai — Vilniaus Geležinio Fondo Jaunimo Sekcijos nariai — kreipiamės į visus Lietuvos jaunuosius, kviesdami atlikti savo šventas pareigas ir ateiti Vilniaus Geležiniam Fondui į talką platinant Vilniaus pasus ir ženklelius.

Paskiausiai VGF yra išgijęs labai gražią ir brangią 5 skyrių „VGF Aukso Knygą“. Į ją bus įrašomos pavardės tik tų garbingų aukotojų, kurie VGF paaukos nustatytas, gan stambias pinigų sumas.

Lietuvos jaunimui daroma išimtis. Į ją galės patekti vardai tų skyrių, kuopų, ratelių, draugovių ir net atskirų asmenų pavardės, neįmokėjus pinigų, bet VGF pasidarbavusių platinant Vilniaus pasus ir ženklelius. Taigi, kad įgytumėm teisę ir mus įrašyti į atskirus „Aukso Knygos“ skyrius ir gautumėm garbingą Vilniaus — rinktinių, aušrininkų, vėliavininkų, vartininkų arba kovotojų vardus, reikia iki 1935 met. sausio mėn. 1 d. įvykdyti šias sąlygas:

a) Viln. rinktinių vardui įgyti ir būti įrašytam į „VGF Aukso Knygos“ pirmą skyrių, reikia vienam*) išplatinti nemažiau 600 Vilniaus pasų ir parduoti ženkliukų nemažiau kaip už 100 lt. Be to, darbo sąlygoms išlyginti tarp gausingų ir negausingų, įrašant į knygas, bus žiūrima, kad vidutiniškai kiekvienas narys būtų išplatinęs po 25 pasus.

b) Viln. aušrininkų vardui įgyti ir būti įrašytam į „VGF Aukso Knygos“ antrą skyrių, reikia vienam*) išplatinti ne mažiau kaip 500 Viln. pasų ir parduoti ženkliukų už 75 lt. Vienam nariui turi išeiti ne mažiau kaip po 20 pasų.

c) Viln. vėliavininkai turi išplatinti ne mažiau kaip 400 pasų ir ženkliukų už 55 lt. Vidutiniškai vienas narys turi išplatinti po 15 pasų.

d) Viln. vartininkai turi išplatinti nemažiau kaip 300 pasų ir ženkliukų už 40 lt. Vidutiniškai vienas narys — 10 pasų.

e) Viln. kovotojai turi išplatinti nemažiau kaip 200 pasų, ženklų — už 25 lt. Vidutiniškai vienas narys turi išplatinti 5 pasus.

Be to, tie*), kurie išplatins nemažiau kaip 1000 Viln. pasų, parduos ženkliukų nemažiau kaip už 200 lit. ir vidutiniškai skaitant kiekvienas*) narys bus išplatinęs nemažiau kaip po 50 pasų, tai Vilniaus rinktinio vardą gaus*), o kiekvienas narys gaus Vilniaus kovotojo vardą. Taip pat į „VGF Aukso Knygos“ pirmą skyrių bus įrašyta*) pavadinimas, o kiekvieno nario vardas ir pavardė į penktą Vilniaus kovotojų skyrių.

Tad, į darbą, malonūs broliai ir sesutės. Surinktos mūsų aukos tikrai bus naudingai sunaudotos tik svarbiems Vilniaus reikalams.

„Vilniaus Geležinio Fondo“ kapitalai laikomi valstybinuose bankuose ir valstybinuose vertybės popieriuose. Jų negalima naudoti eiliniams VV Sąjungos, nors ir svarbiems reikalams. Tiems reikalams bus naudojamosi tik gaunamieji iš bankų procentai. Patį fondą VVS vykdomasis komitetas galės pajudinti tik svarbiausiu tautos reikalu ir tai tik gavęs Lietuvos Valstybės Prezidento sutikimą.

(Vilniaus Geležinio Fondo statutas § 10).

Vilniaus pasų kaina 10 ir 20 centų. Ženklelių yra po 10, 20, 50 ct. ir po 1, 2, 5 ir 10 litų.

Vilniaus Geležinio Fondo pasų ir ženklelių galima gauti Vilniaus Geležinio Fondo Komitete, Kaunas, Duonelaičio g. Nr. 9a.

Agr. Vl. Tiškus,

VGF Komiteto Jaunimo Sekcijos pirmininkas
ir Jaunųjų Ūkininkų instruktorius.

V. Daudzvardas,

Liet. Šaulių Sąjungos atstovas

A. Valaitis,

L. K. J. „Pavasario“ Federacijos atstovas

psktn. K. Majauskas,

Liet. Skautų S-gos Vyr. Štabo atstovas

J. Povilauskas,

L. T. J. „Jaunoji Lietuva“ atstovas

V. Alekna,

VVS Akademinio skyr. atstovas

TAURAGĖS MOKSLEIVIŲ MANEVRAI

Tauragės aukštesn. komerc. m-los baigiamosios klasės ir mokytojų seminarijos išleidžiamojo kurso vyrams, kaip atsisveikinantiems su šiomis mokyklomis, o drauge ir su kariniu parengimu, birželio m. 10 d. buvo surengti paskutiniai manevrai, parodę kelerių karinio parengimo metų darbo vaisius.

Anksti rytą abiejų mokyklų abiturientai susirinko nurodytuose punktuose, o nuvykus prie Tauragės geležinkelių stoties, buvo gautas tokio turinio įsakymas.

„Mūsų kariuomenei energingai spaudžiant, priešas netvarkingai traukiasi Tauragės — Jonišio kryptimi. Smulkesnės jo dalys, spėjusios greičiau pasitraukti, įsistiprino Auzolinių miško pietiniam pakraštį ir rengiasi gintis. Pirmo bataliono 3 kuopai, sustiprintai sunk. kulk. būriu, birželio 10 d. 7 val. pult paliai geležinkelio liniją Auzolinių miškely ir išmušt priešą. Kaimynai: dešinėje — 1, kairėje 7 kuopos.

Pirmas puolimo tikslas: pasiekti Auzolinių miškely ir ten susitvarkius, siekti antrąjį puolimo tikslą — Bernatiškių kaimą. Puolimo pradžia 7 val. 30 min. po 15 min. artilerijos parengimo. Artilerijos ir sunk. kulk. ugnis puolimo metu bus sukoncentruota į miško pakraštį, šovinių tiekimas iš „Maisto“ fabriko, perrišimo punktas geležinkelių stoty.

Kuopą, kurią sudarė 110 vyrų, puolė trikampėj rikiuotėj, vyriausią smūgį plėsdama savo kairiuoju sparnu. Priešą vaizdavo šaulių būrys.

Visą puolimo laiką abiturientai laikėsi energingai, geroj nuotaikoj. Manevras pavyko vidutiniškai. Puldami, ne vienas kartojo: kad tai būtų lenkai arba „smogikai“! Nuraminume juos!..

Tačiau vos pasiekus Auzolinių miškely pakraštį, „kautynės“, priešui pasitraukus, sustabdytos.

Kuopai vadovavęs ltn. Biknaitis išnagrinėjo puolimą ir nurodė daug klaidų.

Abiejų mokyklų abiturientai prisipažįsta mažai dėmesio kreipę į karinį pasirengimą ir gailisi tuo padarę nedovanotiną klaidą. Šauda gerai, bet manevruoja silpnai. Todėl būsimoms laidoms pataria labiau branginti ir produktyviau išnaudoti karinio parengimo pamokas, nes geras kariškos šalies vyrų pasirengimas dabar reiškia daugiau, negu kitados ir yra vienintelė Nepriklausomybės garantija.

Daugelis žada stoti į Karo Mokyklą bei į kariūnus aspirantus.

J. J.

SKAUTAI VYČIAI GIEDRAIČIUOSE

Giedraičiuose suorganizuotas skautų vyčių būrelis. Beveik visi šie vyresnieji skautai yra pradžios mokyklų mokytojai, kurie daug žada Giedraičių apylinkės skautystės gyvenime ir šios apylinkės atlietuvimui.

Kiekvienas vytis savo mokyklose turi suorganizuoti arba organizuoti jaunesniųjų skautų drauges ir patys jas tvarko.

Kovotojas

NAUJA MOKSLEIVIŲ UNIFORMA

Kauno „Aušros“ bern. gimnazijos moksleiviams įvesta vasarinė uniforma. Uniforma mėlynos spalvos, ilgos ar trumpos kelnės ir balti marškiniai papuošti gražia tautiška juosta. Vasarinė kepurė jau seniau buvo įvesta. Tokia uniforma vasarą yra labai praktiška. Moksleiviai yra labai dėkingi gimnazijos vadovybei už tokios uniformos suprojektavimą

Z. Bartaška

SU KARIŠKA LITERATŪRA Į DUBINGIUS

Ukmergės skautai, šiemet stovyklaudami Dubingiuose, stengsis kuo daugiausia pademarklinijos gyventojus supažindinti su kariška literatūra.

Tam reikalui turi surinkę įvairių knygų ir žurnalų.

Daugiausia surinkta Kario, Trimito ir Mūsų Vilniaus komplektų. Taip pat yra surinkta ir kitokių žurnalų bei laikraščių. Knygas ir žurnalus išdalins pademarklinijos broliams, kurie atsilankys į stovyklą.

Simas

DŽŪKAI PO TRUPUTĮ KRUTA

Gegužės 20 d. Alytaus valdžios mokiniai dalyvavo manevruose. Mokiniai („mėlynieji“) turėjo atmušt „raudonuosius“ (1 ulonų skyrius) nuo plento tilto ties Koniukų kaimu ir tuo būdu apsaugot sau persikėlimą per Nemuną. Nors jėgos buvo nelygios — „mėlynųjų“ (mokinių) buvo daugiau negu „raudonųjų“, bet „raudonieji“, būdami „raitai“ (taip numatyta manevrų eigoj), galėjo lengviau keisti pozicijas. Mokiniai turėjo smarkiai „pulti“, kad sumuštų „raudonuosius“ ir priverstų juos trauktis. Po kautynių paaiškėjo, kad abi pusės savo uždavinį atliko gerai, už ką ulonų pulko vadas visus pagyrė. Vėliau buvo paradas ir kariški pietūs. Mokiniams kareiviški kopūstai labai patiko, kai kurie net sakė, kad tokių pietų nė pas mamą negausi.

Germantas

*3 Skyriai, kuopos, rateliai, draugovės.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

ULONAI NEGALI KLAUSYTIS KARIUOMENĖS RADIO PUSVALANDŽIŲ

Kas sekmadienis, 8—9 val., visiems 2 ulonų pulko kariams švietimo vadovas laiko paskaitas, „Tėvynės pažinimas“, o 17—18 val. būna radio valandėlės ir bendras pasikalbėjimas. Tik gaila, kad ulonams netenka pasiklausyti kariuomenės radio pusvalandžio, nes tuo laiku kaip tik būna vakarinė ruošta. Ulonai pageidauja, kad kariuomenei radio pusvalandis būtų kiek anksčiau.

Ulonas

NAUDINGA PRAMOGA

Ulonų pulke imtasi rengti kariuomenės literatūros pusvalandžius. Jų tikslas — švietimas. Programos sudaromos gana įdomios: dainos, paskaitos, deklamacijos ir t. t.

Birželio mėn. 3 d. buvo antras pusvalandis. Buvo paskaita — Mažosios Lietuvos rašytojai. Laikė kar. asp. Rutkauskas. Be to, eilėraščiai, melodeklamacijos ir choras.

Prie šio pusvalandžio prisidėjo pulko karininkų ponios p. Bajerčiuvienė ir p. Petkuvienė.

Teko girdėti, kad tokius pusvalandžius žada rengti kas antras sekmadienis. Šių pusvalandžių organizatorius yra pulko kapelionas kun. Jonaitis.

J. n. K.

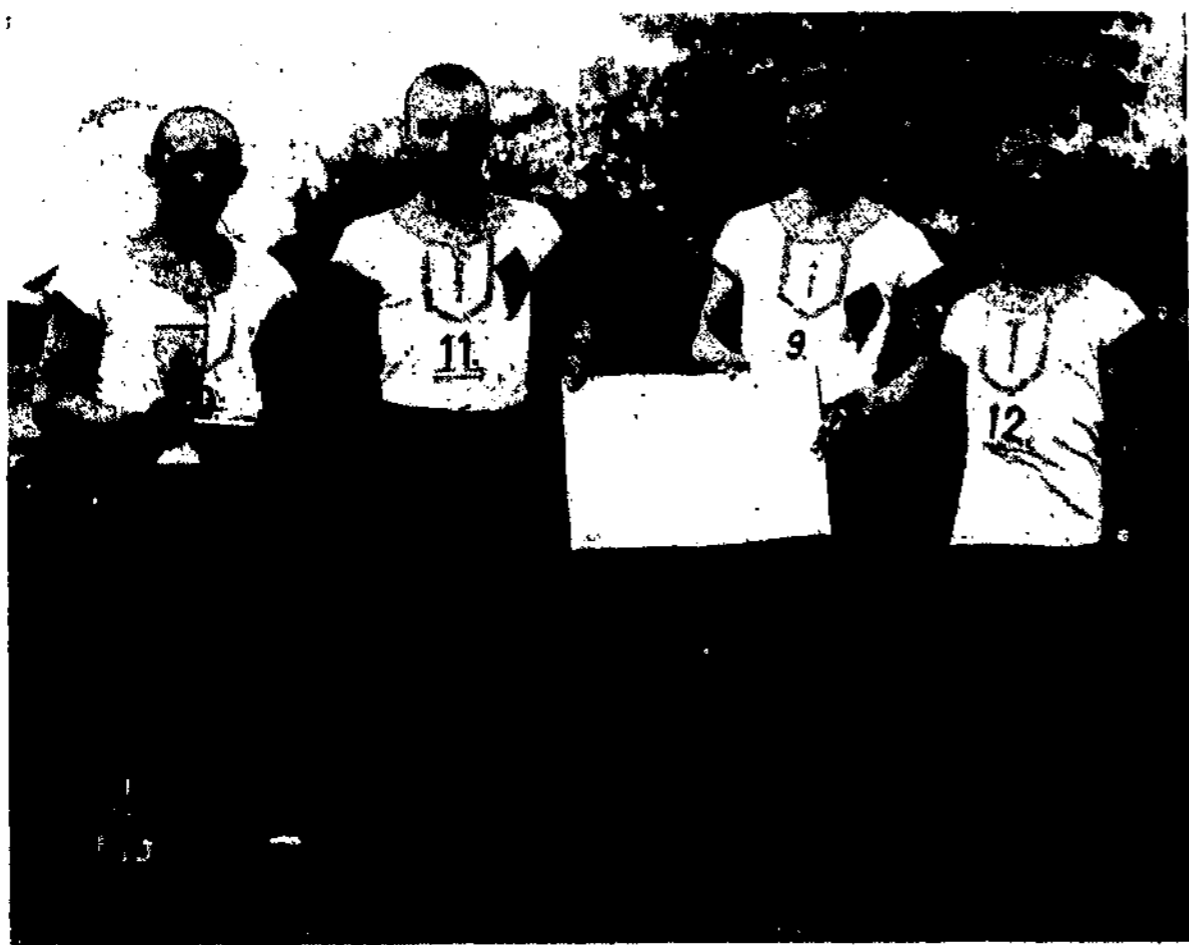
GEDIMININKŲ IŠLEIDIMAS Į POLIGONĄ

Birželio 5 d. vakare 1 pėst. pulko kulkosvaidininkai išvyko į poligoną. Nors lietus ir lijo, bet karių išleisti į pulko aikštę prisirinko nemaža ukmergiškių.

Kovotojas

GELEŽINKELIŲ KUOPOS UGNIAGESIAI LAIMĖJO TAURĖ

Be geležinkelių kuopos ugniagesių komandos, Radviliškyje veikia seniausioji, gyvuojanti 30 metų, miesto ugniagesių komanda ir geležinkelininkų komanda, suorganizuota prieš 15 metų. Šias dvi reikšmingas ugniagesių gyvenime ir darbuotėje datas paminėti, š. m. birželio mėn. 3 d. Radviliškio geležinkeli-

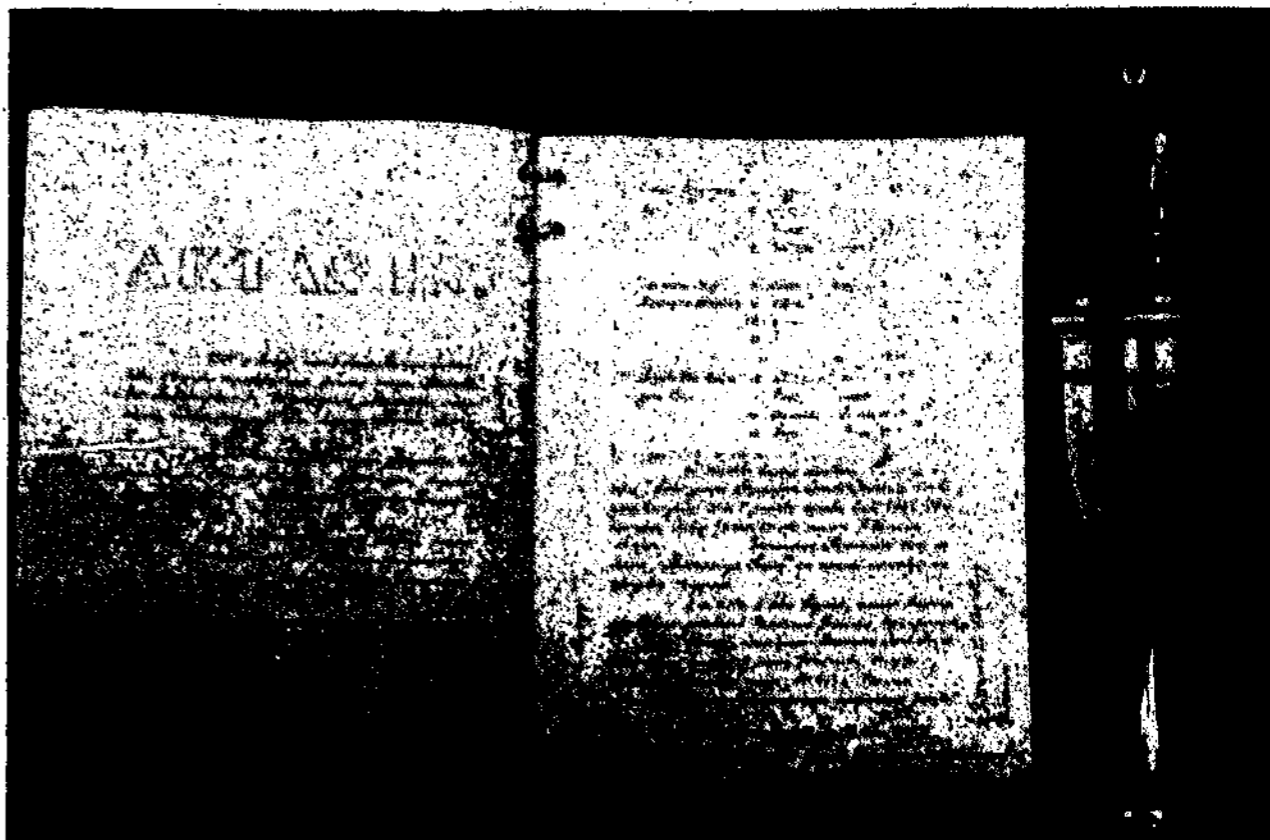

Geležinkelių kuopos karių ugniagesių komandos bėgikai, laimėję 1934—1935 m. Radviliškio Ugniagesių Dr-jos pereinamąją taurę. Iš kairės: eil. Urbšas Pranas, gavęs asmeniškai už laiką 17 min. 46 sek. sidabrinį žetoną, eil. Krukonis, likt. j. pusk. Paškevičius ir eil. Trunce

MIRĖ

Š. m. birželio mėn. 1 d. Marijampolės apskrities ligoninėje plaučių uždegimu mirė 9 pėst. L. K. Vytenio pulko eilinis Albertas Atbatas, kilęs iš Vilkaviškio apskr., Vištyčio I kaimo. Velionis palaidotas Vištyčio evangelikų kapinėse

ninkų draugijos buvo surengta Linkaičių miške didelė gegužinė su sporto, vaidinimo, žaidimų ir kt. programa. Sporto programoje buvo ir bėgimas 5 km distancijos. Laimėjusiai komandai buvo skirta pereinamoji ugniagesių draugijos sporto taurė, o greičiausiai atbėgusiam ugniagesiui — gražus sidabrinis žet-

Aktas ir sidabrinė taurė — geležinkelių kuopos laimėjimai

tonas. Šioje sporto programoje 5 km bėgime dalyvavo geležinkelių kuopos, Radviliškio, Virbalio ir Šiaulių geležinkelininkų ugniagesių komandos po 4 bėgikus kiekviena. Geležinkelių kuopos bėgikai atbėgo per bendrą trumpiausią 73 min. 04 sek. laiką, o atskirai eilinis Urbšas Pranas per 17 min. 46 sek. Radviliškio ugniagesių bėgikų komanda atbėgo per 74 min. 21 sek., o atskirai ugniagesys Mikaliūnas Pranas per 18 min. 05 sek. ir Tomkevičius Kazys per 18 min. 10 sek. Todėl pereinamąją ugniagesių sporto taurę laimėjo 1934—1935 sporto metais geležinkelių kuopos narių ugniagesių komanda.

Kitais metais geležinkelių ugniagesių sporto dieną Radviliškyje turės surengti laimėjusi taurę geležinkelių kuopos ugniagesių komanda.

A. B.

5 P. P. — 3 ART. PULKAS 0:3 (0:2)

Birželio mėn. 5 d. 5 p. pulko aikštėje 3 art. pulkas žaidė draugiškas futbolo rungtynes su 5 p. pulku. Visą laiką persvaroj buvo 3 art. pulkas ir rungtynės baigėsi 3:0 jo naudai. Tenka pabrėžti, kad atvykus naujokams į dalį, 3 artilerijos pulke susidarė stiproka futbolo komanda.

P. S. K.

Gaižiūnų poligono naujienos

VYTAUTININKAI TIESIA KELIUS

Birželio 5—6 d. 7 val. ryto Vytauto Didžiojo kuopa iš Jonavos eidavo į poligoną darbams. Ji tiesia ir pila kelią į II stovyklą. Vakaris grįždavo į savo kareivines.

Nors po tokių žygių kareiviai ir neatrodydavo per daug nuvargę: grįždavo dainuodami ir linksmi, tačiau, laikui sutaupti, birželio 7 d. kuopa persikėlė į poligoną ir apsigyveno barakuose.

Poligone taisomas kelias į kalną. Šalia kelio kasami ir velenuojami grioviai.

ATVYKO KARIŪNAI ASPIRANTAI

Birželio 4 d. atvyko į poligoną kariūnai aspirantai. Apsigyveno I stovykloj. Atliko kai kuriuos praktikos darbus. Birželio 11 d. išlaikė egzaminus ir išvyko į šilosėdus. Ten atliks meteorologijos pratimų darbus ir jos pritaikymą artilerijos šaudymams. Po to grįš atgal į Karo Mokyklą ir bus išskirstyti į artilerijos dalis su kuriomis vėl išvyks į poligoną.

GUSARAI PAMINĖJO DR. VINCA KUDIRKA

Birželio 10 d. paminklo atidengimo Naumiestyje proga po bendrų pamaldų gusarų salėje buvo kun. kapeliono Normanto paskaita apie Dr. Vincą Kudirką. Prelegentas trumpai ir ryškiai apibrėžė tuos laikus, kuriuose Dr. Vincui Kudirkai teko dirbti. Nežiūrėdamas didelių sunkumų, Dr. Vincas Kudirka nuveikė visose srityse labai daug ir paliko kiekvienam lietuviui idealu dirbti savo krašto naudai ir gerovei. Paskaita buvo baigta sugriežiant Dr. Vinco Kudirkos parašytą ir sukomponuotą Tautos himną.

Teismo kronika

— 1934 m. pradžioje atskiros artilerijos grupės eil. Černiauskas Steponas ir eil. Liesis Zenonas savo dalies arklidėse buvo tvarkingai. Taip jiems besišnekučiuojant, eil. Černiauskas paporino eil. Liesiui vieną savo gyvenimo paslaptį, būtent, pas jį buvęs užsukęs tūlas giminaitis ir prašęs žinių apie atsk. artilerijos grupės viršininkus. Kita dieną eil. Černiauskas jau tiesiog ėmė prašyti eil. Liesį tokias apie viršininkus žinias surašyti, nes jis esąs menkai raštingas ir bijas su tokiomis dalykais prasidėti. Esą, tai lengvas darbas, už kurį eil. Liesis gerai uždirbsias. Iš šio antro pasikalbėjimo eil. Liesis suprato, jog minimas eil. Černiausko giminaitis yra lenkų šnipas ir noris per Černiauską išgauti žinių apie kariuomenę, o pats eil. Černiauskas geidžias pinigų, tačiau bijas su nuogomis rankomis įkaitintą geležį čiupinėti. . . Eil. Liesis, sumanus Lietuvos kareivis, nutarė su nepažįstamuoju pasimatyti ir, įsitikinęs, kad jis yra lenkų šnipas, pranešti savo viršininkams. Taip eil. Liesis eil. Černiausko vardu parašė trumpą laiškučių su keliomis savo dalies smulkiosiomis žiniomis ir paprašė eil. Černiauską, kad tasai nepažįstamasis (kaip vėliau paaiškėjo — Davidavičius Antanas) atvažiuotų į atsk. artilerijos grupę kitą sekmadienį. Minimą sekmadienį, kaip ir buvo susitarta, eil. Černiauskas supažindino eil. Liesį su Davidavičium. Davidavičius išsivedė eil. Liesį iš kareivinių rajono ir paprašė surašyti žinių apie atskiros artilerijos grupės pabūklus: jų skaičių, kalibrus, rūšis, žmonių skaičių, nubraižyti šios dalies rajono planą su smulkiais pažymėjimais ir t. t. Už šias žinias Davidavičius eil. Liesiui pažadėjo 50—100 litų. Tuoju čia pat eil. Liesiui buvo duota 10 litų „rankpinigių“ ir jis buvęs paprašytas ligi sausio 21 d. nurodytą medžiagą surinkti. Grįžęs į kareivines, eil. Liesis tuojau viską pranešė savo baterijos vadui, kuris nurodė eil. Liesiui kas daryti ir parengė pinklių, kad tas lenkiškas paukštelis patektų į jam atatinamą narvelį. Sutartą dieną jiedu susitiko Šančiuose ir čia užsuko į tūlą namą. Kadangi Davidavičius nepasitenkino surašytais žiniomis, tai eil. Liesis sutiko jas papildyti. Tuo būdu eil. Liesis diktavo, o Davidavičius užsirašinėjo. Po to patenkintas giliai paslėpė užantylė. Be ko kito, Davidavičius pasigyre, jog jis už tas žinias gausias iš lenkų apie 100 dolerių ir iš šių pinigų eil. Liesiui duosias 100 litų. Bet vos tik Davidavičius su žiniomis iš namų išėjo, tuojau buvo sulaikytas ir 100 dolerių mirazas, kaip matai, išnyko. . . Per kvotą ir tardymą jis čia minimas aplinkybes patvirtino ir iškėlė naują. Būtent, jis buvęs atsiustas lenkų žvalgybos į Lietuvą surinkti kai kurių žinių apie kariuomenę. Pirmiausia jis nuėjęs pas savo pažįstamą ryšių bataliono eil. Juškevičių Praną, iš kurio už alaus stiklinę esąs bent du kartu išgavęs žinių apie ryšių bataliono žmonių skaičių, telefonus, radio aparatus ir kitką, bet jis antrą kartą gautų žinių nespėjęs nunešti lenkam, nes buvęs sulaikytas ir visa medžiaga buvo surasta paslėpta jo namų pastogėje. Tuo būdu buvo sulaikytas lengvabūdis Juškevičius, bails Černiauskas ir šnipas Davidavičius. Jiems buvo iškelta byla ir birželio 6 d. sprendimu nubausti: Davidavičius 12 metų, Juškevičius 10 metų ir Černiauskas 6 metais, visi trys s. d. kalėjimo ir atimtos teisės. Be to, iš eilinių Juškevičiaus ir Černiausko atimtas kario vardas ir jie išmesti iš kariuomenės tarpo.

— 1934 m. kovo 21 d., leidžiant iš 9 p. pulko daboklės vieną suimtujų, pro atidarytas daboklės duris išsiveržė eil. Baltrušaitis Jonas ir pabėgo į sodą, bet tą pat vakarą virš. Sisas jį sulaikė ir grąžino atgal. Kadangi jis tuo pabėgimu norėjo visiškai pasidalinti iš dalies ir išvengt tarnybos kariuomenėje, tai teismas gegužės 30 d. sprendimu nubaudė jį skaudžia 5 metų surkiaučių darbų kalėjimo bausme. Turint galvoje, kad Jonas Baltrušaitis bėga iš kariuomenės jau trečią kartą (už du pirmuosius pabėgimus jau yra nubaustas), tai teismas paskyrė jam galutinai 6 metus s. d. kalėjimo ir atėmė teises.

— Antanas Skaminas ir Kazimieras Stankevičius už sudarymą plėšikų gaujos, kurios tikslas buvo verstis plėšimu, nubausti abu mirties bausme, o Pranas Tverijonas, teikęs ginklus tos gaujos nariams, nubaustas 4 metais s. d. kalėjimo. Be to, atimtos iš visų trijų teisės.

LIETUVA NUGALĖJO LATVIJA

Birželio mėn. 10 d. kariuomenės stadione, A. Panemunėj, buvo XVII tarpvalstybinės futbolo rungtynės Latvija — Lietuva, kurias garbingai laimėjo Lietuva, santykiu 2:0 (1:0).

Už Lietuvą žaidė: Jankauskas (ŠŠ Kovas); Talat-Kelpša (ŠŠ Kovas), Žebrauskas (ŠŠ Kovas); Šopys (MSK), ltn. Marcinkus (LFLS), Tepferis (MSK); Brazauskas (KSS), Paulauskas (ŠŠ Kovas) (antram puslanky Bužinskas — LGSF), Sabaliauskas (ŠŠ Kovas), Baliulevičius (LFLS) ir Rubnovas (ŠŠ Kovas).

Kaip matom, žaidėjų eilėje vos 4 yra daugiau kartų žaidę valstybinėje komandoje, kiti kelintą ar net pirmą kartą, bet jie pulkiai pasirodė ir garbingai laimėjo.

Dėl mūsų komandos galima pasakyti, kad ji nuo pirmos iki paskutinės minutės žaidė vienodu pasiryžimu, dideliu noru ir darniai. Tai jai ir padėjo laimėti. Ypatingai geri komandoje buvo havas Šopys ir puolėjas Baliulevičius (jis 10 m. prieš pabaigą buvo sužeistas ir Lietuvos rinktinė baigė žaisti dešimty). Ir visi kiti buvo geri ir savo vietose.

Negalima nepažymėti, kad teisėjas V. Loodla (estas) dirbo gana blogai ir net keletą kartų padarė nevykusių, Lietuvos komandai skaudžių, sprendimų. Be to, trūko akylumo, atrodė kiek savotiškas ir buvo delsus sprendimuose.

Dėl latvių tenka pasakyti, kad jie žaidė neblogai, bet silpniau už lietuvius. Dar, kaip paprastai, žaidė šiurkščiai, kietai ir kartais net brutaliai.

Po šių tarpvalstybinių futbolo rungtynių su Latvija balansas atrodo šitaip: 11 pralaimėta, 4 baigta lygiomis ir 2 laimėtos.

Netrukus, birželio m. 29 d., Kaune bus futbolo rungtynės su Estija.

ITALIJA — PASAULIO FUTBOLO MEISTERIS

Birželio mėn. 10 d. Italijos sostinėj, Romoj, buvo finalinės pasaulio futbolo pirmenybių rungtynės tarp Italijos ir Čekoslovakijos. Tai buvo įvykis, į kurį buvo atkreiptas viso pasaulio futbolo mėgėjų dėmesys. Ir štai, pareina žinia, kad Italija nugalėjo Čekoslovakiją santykiu 2:1. Tenka pažymėti, kad normalus rungtynių laikas davė lygius rezultatus, t.y. 1:1 ir tik pratęsus du puslaikius po 15 m., 5 minutėj italų centro puolėjas įmuša lemiamą golą. Tolimesnės minutės ir antras puslaikis rezultatų nedavė. Dar pažymėtina, kad pirmą golą įmušė čekai.

Tuo būdu pasaulio futbolo pirmenybėse pirmą vietą laimėjo Italija, antrą Čekoslovakiją ir trečią (VI. 7 d. nugalėjusi Austriją, kas sukėlė didžiausią sensaciją) Vokietija. Visas šių valstybių komandas pats Mussolini pasveikino ir įteikė dovanas.

V. D. U-TAS — P. L. P. KARO MOKYKLA 3:2 (2:1)

Birželio mėn. 9 d. buvo pakartotinos (pirmos, kaip žinoma, baigėsi 0:0) futbolo rungtynės tarp Vytauto Didžiojo Universiteto rinktinės ir P. L. P. Karo Mokyklos Respublikos Prezidento Antano Smetonos pereinamajai taurei laimėti.

Šį kartą u-to komanda sustiprinta keliais naujais žaidėjais ir ji rodo didesnę pajėgumą, negu pirmą kartą. Kariūnai, kaip pirmą, taip ir šį kartą žaidžia gražiai ir studentų vartams sudaro rimtų pavojų. Deja, pat pirmoj minutėj studentai įmuša golą. Netrukus ir antrą. Atrodė, kad kariūnai smarkiai „prakiš“, bet jie ima iniciatyvą į savo rankas, ir puslaiko gale rezultatą pagerina iki 1:2.

Antro puslaikio pusė praeina prie lygaus žaidimo. Tik apie puslaikio vidurį kariūnai rezultatą išlygina — 2:2 ir atrodo, kad rungtynės vėl gali būti baigtos lygiom. Bet laimė studentų pusėj ir stud. Lapėnas, puslaikiui baigiantis, įmuša lemiamą golą.

Tuo būdu skirta Resp. Prezidento taurė perėjo visiškam studentų nuosavybėn, kurią jie laimi treči metai iš eilės.

LFLS—MAKABI 3:0 (1:0)

Birželio m. 9 d. pirmą kartą šiais metais draugiškas futbolo rungtynės žaidė LFLS LL su žydų A kl. komanda Makabi. Rungtynės prie žymesnės LFLS persvaros baigėsi 3:0 jos naudai. Makabi garbės golui įkirsti progų turėjo, o LFLS rezultatą padidinti dar daugiau. Be to, paskutinioji žaidė susilpninto sąstato.

LENGV. ATLETIKOS RUNGTYNĖS

Birželio m. 10 d. rytą kariuomenės stadione lengv. atletikos sąjunga surengė rungtynes, kuriose dalyvavo nemažas skaičius dalyvių iš įvairių klubų.

Rezultatai buvo pasiekti tokie: senjorų grupėje: 100 m — Jodelė 11,5 s., Gontis 11,8 s.; 200 m — Blinka — 24,5 s., Pažareckas 24,9 s.; 800 m — ats. j. ltn. Kijauskas 2:41,6 m, Šimanas II 2:16,3 m.; 300 m — Petraitis 10:02 m., Kalpokas 10:08 m.; estafetė 4×100 — „Grandis“ (be konkurencijos) 46 s.; ietis — Ulčinas — 45 mtr., Mikulaitis 36,30 m; diskas — Tamulynas 36,36 mtr., j. ltn. Budrevičius 34,12 m; šokimas į aukštį — Klimaitis 1,60 m, Naujokaitis 1,55 m; su kartim — Vaitonis 3,32 m, Prūsas 3 m ir trisokis — Gontis 12,53 m.

Juniorų gr.: 100 m — Kaulis 12,6 s.; estafetė 4×100 — JSO (be konkurencijos) per 52,5 s.; ietis — Astrauskas 43,47 m; rutulys — Astrauskas 11,15 m ir šokime į tolį — Karelis 5,67 m.

Moterų gr.: 100 m — Zivaitė 14,7 s; 200 m — Pakarklytė 32,4; estafetė 4×100 — Makabi per 1:02 m.; šokime į aukštį — Pakarklytė 1,30 m ir diskas — Vaškelytė 23,64 m.

DVIRATININKŲ LENKTYNĖS

Birželio m. 10 d. anksti rytą buvo įdomios dviratininkų lenktynės, kurių rezultatai tokie: vyrų grupėj, distancija 25 km 200 m pirmą vietą laimėjo Severinas (LFLS) atvažiuavęs per 46 m. 32 s.; antrą Muchinas (LFLS) per 46,55 m.

Moterų gr., distancija 4 km 200 m pirmą vietą laimėjo Gaubickaitė (LFLS) atvažiuavusi per 12 m. 37 s., antrą — Survilaitė per 18:12,5 min.

Pirmųjų ir antrųjų vietų laimėtojams buvo įteiktos dovanos.

ORO AKROBATIKOS PIRMENYBĖS

Birželio m. 11 d. Prancūzijoje buvo oro akrobatikos sportinio pobūdžio Europos pirmenybės, kuriose dalyvavo visos eilės valstybių žymūs lakūnai. Europos čempionatą laimėjo vokiečių lakūnas Fieseler, gavęs 645 taškus. Antrą vietą laimėjo prancūzas Detroyat (629 t.), trečią vokiečių.

Tenka apgailestauti, kad per šitas rungtynes žuvo garsus portugalų lakūnas.

PAVYZDINGAI SUTVARKĖ KARIŲ KAPUS

Kaišiadorių parapijos kapinėse yra palaidota 12 karių. Kaip visos kapinės, taip ir karių kapai iki šiol buvo beveik apleisti.

Kaišiadorių veikesni šauliai pereitą rudenį karių kapais susirūpino ir šiek tiek aptvarkė. Šiais metais karių kapus baigė tvarkyti: gražiai apkasė, apdėjo akmenėliais, išdėstė iš jų Gedimino stulpus ir kryžius ir juos nubaltino, apravėjo ir t. t.

Kaišiadorių šauliai, baigę tvarkyti karių kapus. Iš dešinės: Tamaravičienė, Dūdavičienė, Marma, Daukšienė ir Pabrinkis

Dabar karių kapai aiškiai skiriasi iš paprastų kapų ir savo išvaizda maloniai traukia visų akis. Žmonės tokiu šaulių rūpestingumu patenkinti ir gėrasi.

Kapus tvarkė šie šauliai: ats. j. ltn. Stepulionis, Dūdavičius, Dankšienė, Tamaravičienė, Marma, Dementavičius, Staukūnas, Pabrinkis.

Šalia kapų raiste yra vokiečių sušaudyti penki rusų kareiviai. Jų kapai visai virtę dirvonu ir niekieno neprižiūrimi: gyvuliai ganosi, visų mindžiojami ir t. t.

Reikėtų ir šiais kapais susirūpinti ir juos aptaisyti.

J. Marma

VILKAVIŠKIO ŠAULIAI ATLIEKA ŠAUDYMUS

Vilkaviškio šaulių būrio šauliai paskiausiai atlieka šaudymo pratimus. Pratimuose dalyvauja ir moterys visiškai neužsileisdamos vyrams. Jos irgi atlieka šaudymus tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir vyrai. Kai kurios net geriau šaudė, negu vyrai.

Tiek per parengiamąjį šaudymą šratais, tiek per pirmuosius pratimus visi šauliai stengiasi kiek galėdami pasižymėti. Geriausiai pasižymėjo iš moterų šaulė Tugaudienė, rinktinės vado žmona. Ji net ir už vyrus geriau šaudė, nors jie irgi kai kurie gana gerai šaudė. Dabar laukiama trečio ir paskutinio pratimo, kuris nulems kas geriausias būrio šaulys — vyras ar moteris. Kol kas toji laimė tekus moteriai. Taip pat ir kitos šaulės irgi neblogai šaudė. Jei nepralenkia vyrų, tai bent laikosi lygiai su jais.

Per buvusią birželio mėn. 3 d. būrio gegužinę buvo prižinis šaudymas šratais. Čia irgi lygiai su vyrais kovojo ir moterys. Tačiau šį kartą laimė buvo vyrų pusėj. Buvo gana didelė konkurencija. Bet šaudymą laimėjo šaulys Gurevičius, valdžios gimnazijos muzikos ir dainų mokytojas bei šaulių choro vedėjas. Iš 120 taškų, jis išmušė 74, išleisdamas 10 šovinių. Antrąją vietą laimėjo revizorius Marčiulionis, išmušdamas 73 ir trečią vietą mokesčių inspektorius Krikščiūnas, išmušdamas 69. Laimėjęs pirmą vietą Gurevičius gavo prizą — laikrodį; antrąją ir trečiąją vietą laimėjusieji visam sezonui nemokamai įeiti į rengiamus šaulių būrio vakarus, gegužines ir kitas pramogas.

Benas Jablonskis

ŠIEMET GERIAUSIAI ŠAUDĖME

Meškuičiai (šaulių apskr.). Birželio m. 3 d. vietos šaulių būrys Daugelaičių žvyrkalny atliko šaudymo pratimus kovos šoviniais.

Rezultatai žymiai geresni, kaip kitais metais. Matyt, kad šauliai veltui šovinių neleidžia, bet stengiasi išmokti taikliai šaudyti.

Pažymėtina, kad daugelis naujai pastojusių šaulių iš anglišku šautuvų šaudė pirmą kartą. Būrio vadui tinkamai paaikškinus apie taikymą, ir šie gana gerai šaudė.

Geriausiai šaudė šauliai: Al. Žigunis, Kl. Vitkauskas, J. Matūzas ir L. Narušaitis.

LAUKIA KARO PRATIMŲ

Meškuičiai (šaulių apskr.) 1906 m. gimę atsarginiai pėstininkai, sužinoję, kad šiemet jie bus šaukiami karo pratimams, laukia tos dienos, kada vėl visi galės traukti linksmą kareivišką dainą ir, aplamai, pakartoti prieš kelis metus įgytąsias žinias ir dar naujų įgyti.

Ats. j. pusk. Ž-nis

LAIMĖJUSIEJI ŠAUDYMUS GAUNA DOVANŲ

Ventos ir Leckavos (Mažeikių apskr.) šaulių būriai gegužės mėn. 31 d. atliko šaudymo pratimus kovos šoviniais.

Ventos būrio valdyba skiria dovaną, kas daugiau gauna taškų. Š. m. buvo paskirta dovaną „Trimitas“ visiems metams. Lenktynės buvo labai gyvos. Daugiausia taškų gavo šaulys Jonas Tamošauskas. Ventos būrys turi gerai šaudančių šaulių.

MAŽESNIS BŪRYS PRALENKĖ DIDESNĖJĮ

Birželio mėn. 2 d. Žem. Panemunėje buvo Pavilkijos ir Žem. Panemunės šaulių būrio šaudymai kovos šoviniais. Šaudymai buvo gulom nuo atramos, gulom nuo rankos ir stačiom. Distancija 100 ir 150 jardų. Pavilkijos būrio iš šaudžiusių šaulių sąlygas įvykdė 27%. Geriausiai šaudė šie šauliai: Br. Stankevičius, J. Tartaganytis, E. Kriaučiūnas ir G. Andrašiūnas. Žem. Panemunės būrio iš šaudžiusių šaulių sąlygas įvykdė 11%. Geriausiai šaudė šie šauliai: S. Rugienius, A. Rugienius, Strazmonas ir Gustainis. Už vis geriausiai šaudė ir buvo tos dienos „šaudymo karaliumi“ Pavilkijos būrio šaulys Stankevičius Bronius. Tenka pažymėti, kad tos dienos šaudyme geru šaudymu pasižymėjo Pavilkijos būrys.

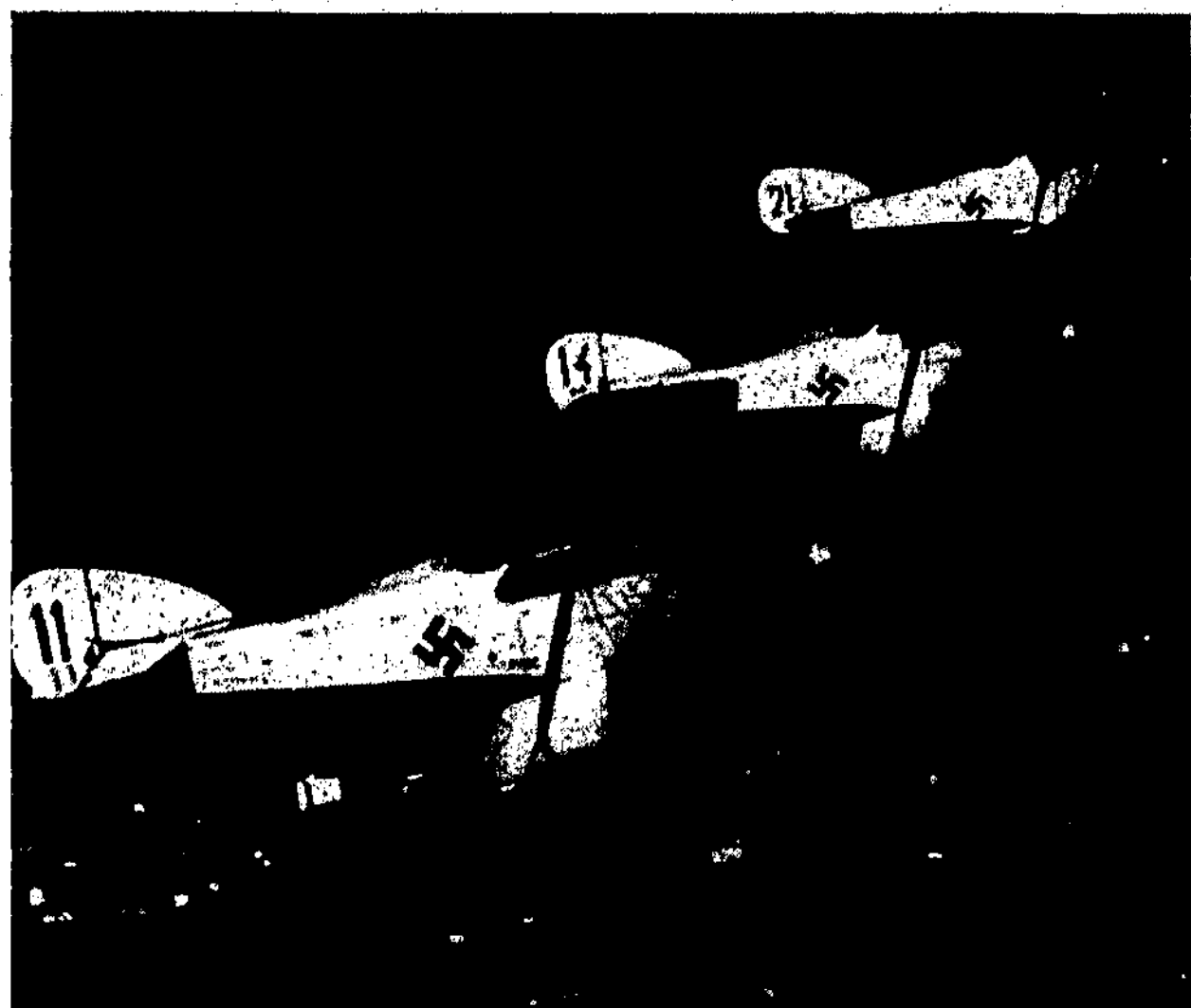
Astrauskas Juozas

Latvijos erelių 15 metų sukaktis

Karo aerodromas Spilves pievose, anapus Dauguvos, šiandien švenčia. Gražia eilė išsirikiavę svastikos ženklais pažymėti lėktuvai, prie jų šaunieji latvių lakūnai. Latvijos pilnasparniai mini 15 metų sukaktį. Į paminėjimą atvykę valstybės prezidentas, karo ministeris gen. Balodis, aukštesnioji kariuomenės vadovybė ir kiti svečiai. Prezidentas Kviesis kalba į lakūnus. Seka himnas „Dievs svėti Latvijai!“ Plk. Skurbės vadovaujamas aviacijos pulkas pro aukštuosius svečius praeina parado maršu. Po to bendros valės. Valšių metu aukštieji svečiai sveikina lakūnus, linkėdami šaunias pirmųjų Latvijos erelių tradicijas visuomet sergėti.

Visa valstybės spauda aviacijos sukakčiai paskyrė ilgus straipsnius. Neveltui mūsų aero klubas spausdina atsišaukimą „Tauta be aviacijos — tauta be ateities“. Ateityje tėvynės sągyboje aviacija turės atlikti didžiulius uždavinius, todėl ši sukaktis ir buvo latvių minima su ypatinga pagarba.

Nuo 1919 m. likę tikslai du lakūnai.

Trys latvių ADC Martinad tipo lėktuvai — naikintuvai viršum Rygos

1919 m. birželio 7 d. vyr. leit. Valeika, vykdydamas kariuomenės vado įsakymą, ima formuoti karo aviacijos grupę. Grupę sudarė 60 kareivių, neturėjo nė vieno lėktuvo. Mėnesio gale jau turėjo du „Neuport“ lėktuvus. Latvių aviacijoje istorinis momentas — tai 1919 m. rugpjūčio 5 d. Tą dieną pirmas Latvijos lakūnas pakilo į žydriąsias padanges.

Rugsėjo mėn. 30 d. aviacijos grupė pakeičiama į aviacijos parką, kuriame buvo dvi dalys ir keturi lėktuvai. 1919 m. latvių karo aviacijos darbų apžvalga: 46 kovos skridimai, 56 skridimo valandos, numestos 136 bombos, 6 sykiai pulka žemės kariuomenė, Bermontą sunaikinus, gaunama dar 10 lėktuvų, kurie po skubaus remonto žymiai papildė latvių oro pajėgas. 1920 m. anglų dėka iš Petrapilio ir Murmano fronto atvežami dar 9 lėktuvai.

Anuo metu įkurama karo aviacijos mokykla, nes lėktuvų jau turėjo, o aviacijos specialistų trūko. Bet kova dar nebuvo baigta. 1920 m. balandžio mėn. lakūnų dalis vėl vyksta į Latgalijos frontą. Dar 24 kovos uždaviniai, 46 skridimo valandos ir kova baigta.

Prasidėjo taikos meto darbas Spilvėje. 1921 m. aviacijos parkas pakeičiamas į divizioną, o 1926 m. į aviacijos pulką. Šiuo metu pulke yra apie 80 įvairaus tipo lėktuvų ir geras lakūnų kadras. Aviacijos vadu dabar yra plk. Skurbe.

Taikos metu pulko paskirtis — parengti aviaciją ateities oro kovoms. Ir šių dienų darbas nelengvas. Tai liudija kapuose akmens stovylos su palaužtais sparnais. Čia ilsisi 24 lakūnai ir žvalgai, žuvę per 14 taikos metų. Tų lakūnų nepamiršta. Ir sukaktuvių proga buvo aplankyti ir papuošti žuvusių brolių kapai.

Ir mes sveikiname brolių tautos erelius jų sukakties proga ir linkime latvių aviacijai augti ir klestėti.

Vytautas Gačonis

4 Valmieros miesto pėstininkų pulkas yra arčiau Rygos miesto centro, už taip vadinamų Motiejaus kapinių. Viena tvora aptvertas kiemas jungia du gyventojus, kurie turi kiekvienas atskirus vartus su užrašais: „4 Valmieros“ ir „6 Rygos pėstininkų pulkas“. Ši vietovė — buvusios rusų Viazmos kareivinės. Abu pulkai glaudžiausiai bendradarbiauja. Vieno pulko mokomosios kuopos instruktoriai eina atlikti stažą į kaimyninį pulką. Rygos pulkas nepriklausomybės kovų metu yra išaugęs iš Valmieros pulko, todėl ir dabar latvių kariai sako — gražu stebėti draugavimąsi ir taikos metu. Pulko vidujinis gyvenimas drausmingas ir tvarkingas. Kariai apie jį atsiliepia kaipo turintį „gerą valgį ir drausmę“. Ir iš tikrųjų, kiek teko patirti, valgis gaminamas prityrusios rankos. Valgis keičiamas kasdien ir tik po 2 savaičių valgių eilė prasideda iš naujo. Ambulatorijoje yra Kvarco lempa ir diatermijos aparatas, kurie įgyti paties pulko lėšomis. Lėšų rinkime stropiai dalyvauja pulko moterų komitetas. Taip pat gerai įrengtas dantų gydymo kabinetas.

Kareivių ir instruktorių klube yra nemaža dailininkų paveikslų. Vienas tokių paveikslų vaizduoja pulko kario Speldseno karžygišką mirtį. Būtent, 1920 m. sausio mėn. minėtas karys, kaipo ryšininkas, vykdydamas savo uždavinį, tamsoje nepažino bolševikų ir palaikė juos savais. Kai jau pažino, narsiai juos puolė ir keletą nukovė, tačiau nelemtoji kulka ir jį pakirto. Prieš metus jis buvo bolševikų nelaisvėjęs ir iš ten išbėgo. Jau tada pasižadėjo gyvas bolševikams nepasiduoti. Šis jo pažadas įrašytas ir žuvusiųjų lentoje.

Pulkas pradėjo kurtis 1919 m. vasario 18 d. Dorpate, Estijoje, plk. Zemitano vadovaujamas. Kartu veikė plk. Balodis, Berkis (dabar pirmasai generolas-ministeris). Plk. Balodžio dalys, bevejant bolševikus, buvo sudarę ryšį ir su Lietuvos kariuomene.

Neseniai pulkas šventė savo 15 metų gyvavimo sukaktuves. Pulkui vadovauja plk. Bachs.

J. P-kas

SANITARINIAI MOTOCIKLAI

Jau didžiojo karo metu Prancūzijoje buvo plačiai vartojami sanitarijos reikalams automobiliai. Karui pasibaigus, buvo bandomi įvairūs mašinų tipai. Dabar prancūzai priėjo išvados, kad 3 ratų motociklas, lengva ir greitoji mašina, tinka net ir sunkiai sužeistiesiems vežti. Tokių sanitarijų automobilių turi japonai. Per karą Kinijoje motociklai parodė savo geras savybes ir japonų karo vadovybės teigiamai įvertinti. Prancūzai bando panaudoti karo sanitarijos reikalams ir lengvus traktorius su priekaba. Tai leistų rinkti sužeistuosius pačiame kautynių lauke, toliau nuo kelių.

JŪRININKŲ GELBĖJIMAS

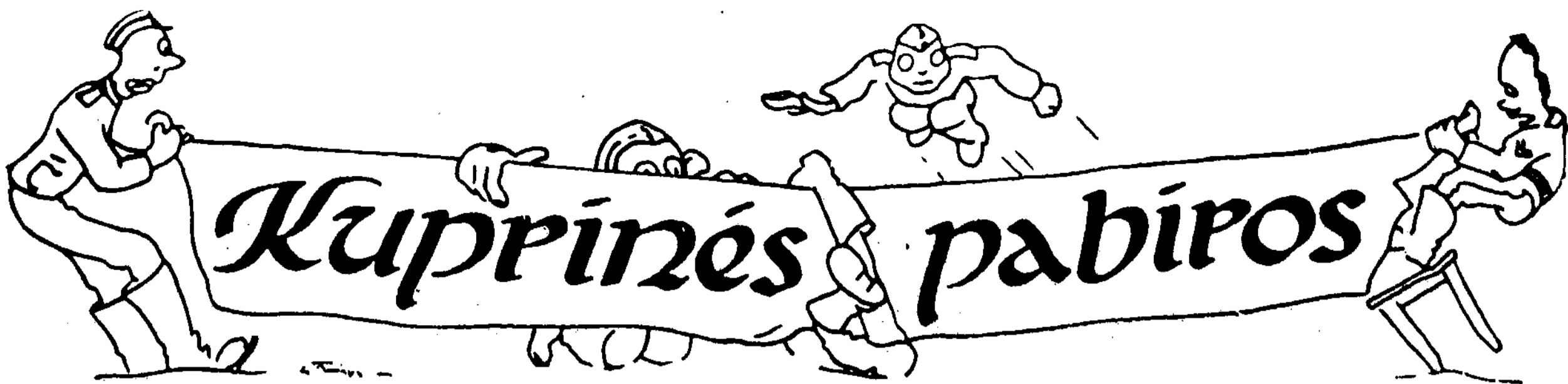
„Kario“ skaitytojams ne kartą teko girdėti apie nardomųjų laivų katastrofas. Tai viename, tai kitame laivyne (anglų, rusų japonų ir t. t.) nuskęsta nardomieji laivai. Laive uždarytiems jūrininkams kartais pavyksta išsigelbėti, bet dažniausiai nardomojo laivo įgula susilaukia jūros dugne mirties. Kartais atvykę su gelbėjimo laivais ir nusileidę į jūros dugną nariai dar ketina susikalbėti su laivo įgula.

„Polska Zbrojna“ rašo apie naują lenkų inžinieriaus Kłopotowski'o išradimą. Abejuose nardomoje laivo galuose įstatytos tam tikros metalinės plūdės, žemos bonkos pavidalo. Nelaimėje atsitikus, į šią plūdę įlenda po 2 jūrininkų ir pasikelia į jūros paviršių. Bonkos sujungtos su nardomųjų laivų metaliniu lynu, kuriame eina ir telefono kabelis. Pasikėlę į jūros paviršių, žmonės praneša apie nelaimę laivams, duoda radio pagalba S. O. S. signalus, nurodo vietą, kur paskendo nardomasis laivas. Su laivo įgula pasikėlę į paviršių jūrininkai kalbasi telefonu.

Gelbėjimo laivui atvykus, plūdėse esantieji jūrininkai išsodinami į laivą, o plūdės lyno pagalba vėl pritraukiamos prie laivo. Per bandymus su jomis pasikėlę į paviršių, be pirmųjų dar 2 poros jūrininkų. Tuo būdu visa įgula gali būti išgelbėta.

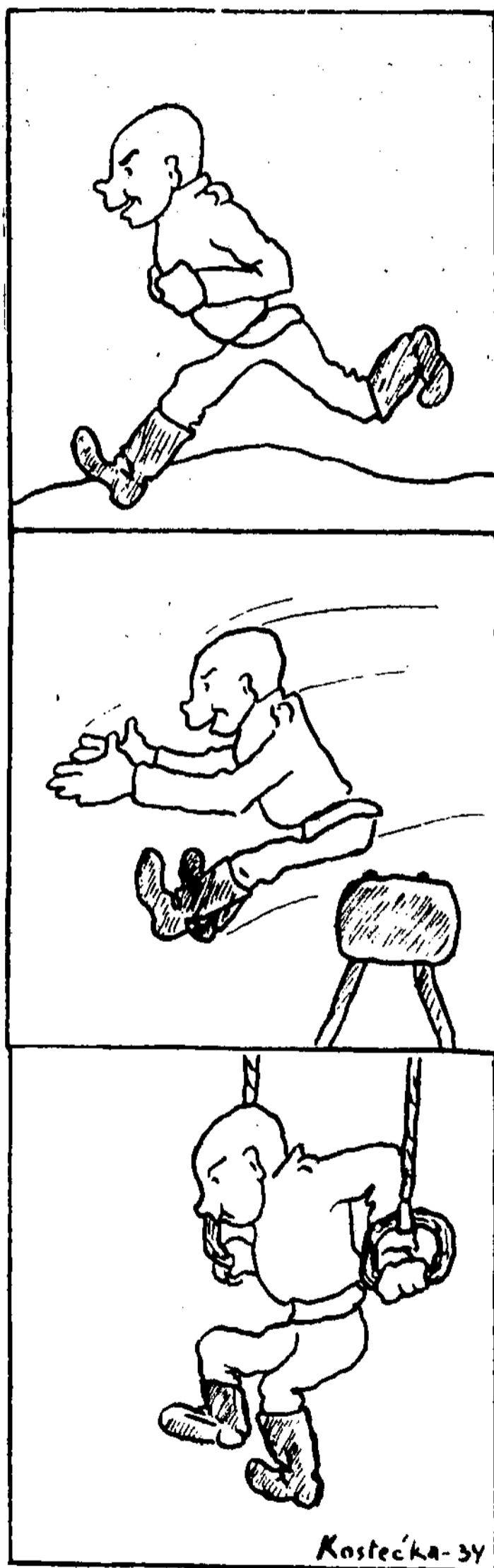
Bandymas Gdynės uoste parodė naujo gelbėjimo būdo tinkamumą.

Manoma, kad naujas išradimas išsprendžia vieną svarbiausių nardomųjų laivų vartojimo problemų.

Kareivėlis Petras Gūžis lengvo kūno, nesulūžęs

(Vyr. pusk. Kostečkos karikatūros ir
žodžiai)

Petras Gūžis tartum stirna
Bėga laukais visų pirma.
Jam mankšta, saulė ir oras
Visas džiaugsmas, visas noras.
Opa ,opa, kaip smagu,
Kiek čia grožio ir jėgų!
Ar per ožį, ar kumelę,
Rodos, kelte jį kas kelia
Ar tai virvė, ar žiedai —
Visur raitos jis vikriai,
Bendrai imant, Petras Gūžis
Lengvo kūno, nesulūžęs.

Feljetonas

Signalizacijos auka

Buvo gražus gegužės pavakarys (tais žodžiais savo kūrinis pradeda ir žymieji rašytojai). Saulė, grandinio apskaičiavimu, turėjo leisti lygiai tą ir tą valandą ir tiek minučių vasaros vakarų kryptyje žiūrint Gaižiūnuose iš palapinės angos pro beržiuką.

Taigi ir leidosi dėl to, kad gamtoje yra lygiai taip pat tikslu, kaip viršilos laikrodys (ypač valandas stovint) ir topografijos dalykai bei trajektorijos neklaidingumas.

Saulė leidosi, o eilinis Kvauka po dienos triūso vaikštinėjo paneriais, žiūrinėjo kaip lakioja Dievo karvutės, žolelė auga į viršų ir Neris sraunusis savo vandenį Nemunui tėvui neša.

Kvaukos sieloje buvo ramu, kaip skaitykloje naktį, ir jis nutūpo prie vandens.

Staiga jo žvilgsnį atkreipė anapus upės besanti žmogysta. Ji stovėjo tarp krūmų ir lyg mostagavo rankomis.

— Šimtai ir vienas pypkis! — susimastė Kvauka, — ką tai turi reikšti? Čia taikoma man.

Žmogysta pakėlė vieną ranką, pasukui ją nuleido, iškėlė abi, lyg ir pasuko į šalį, dar kažin ką pamojavo ir vėl iš naujo.

— Tai panašu į signalizaciją, — pamane Kvauka, — bet juk pratimai jau baigti.

Žmogysta mojavė.

— Išėitų, — galvojo Kvauka, — išėitų lyg tai ženklas „pirmyn“ arba lyg „tankėk“, cha... palauk, palauk „grandies vorelė pirmyn“, — bet juk čia aš vienas, na palauksim.

Žmogysta „signalizavo“ toliau.

— Ne, delsti neapsimoka, — sumojo Kvauka, — čia, aišku, kas atsitiko man išėjus. Maža kas gali atsitikti kare. Aš čia į Dievo karvutes žiopsau, o priešas gal bala žino kokius šposus krečia ir gal nuo manęs kuopos likimas priklauso. Aišku, „pirmyn“.

Kvauka žaibo greitumu išsinėrė iš munduro, rūbus ir avalynę į rankas pasiėmė ir šoko į Nerį.

— Vis tiek, — mano Kvauka skirdamas ranka bangas, — vis tiek neapsitkiaulinsiu. Pareiga, pirmiausia, — ir atsidūrė aname Neris krante.

— Šitaip, — pasigirdo balsas iš už krūmų, — šitaip, kareivi, negražu.

— Kas negražu? — stebisi Kvauka prisidengęs rūbais.

— Kuopos vadui pasiskūsiu. Pamatė moterį belapaujant ir plaukia čia begėdis.

— Tai niekis man... t. y. signalizacijos nebuvo? — vėl stebisi Kvauka.

— A nė kokių Signalizacijų čia apylinkėje nepažįstu ir be reikalo tik teisi- nesi, negražu, kareivi, — ėmė gėdinti moteris.

Kvauka stovėjo, lyg basli prarijės.
— Atsiprašau, sako, ir patsai atgal šoko į Nerį ir stovyklon, o čia vyrai jau po patikrinimo ir bankrutkes prieš saudų miegą suka.

— Tu, sako, kur buvai, kad kelnių galai ir rankovės šlapios? — teiraujasi jie Kvaukos.

— Signala „pirmyn“, sako, iš anapus Neris buvau pastebėjęs, tai ir nuplaukiau ten.

— Niekas, sako jie, šitom pasakom nepatikės. Juokai vieni ir daugiau nieko. Viršila tai irgi pasižymėjo. Eik pasi- aiškinti, berneli.

O Kvauka su šlapiom rankovėm ir kelnių galais nedrąsiai nuėjo.

Pasitaiko, vyrai, pasitaiko.

H. Trakutis

MATERIALISTAS

— Ne blizgas auksas ar sidabras sudaro kario gyvenimo esmę, — ima filosofuoti eilinis Poška.

— Visai teisingai, — pastebi jo bičiulis, — gal ta proga gražintum man du litu.

IŠSIAIŠKINO

— Sakyk, Jonai, kodėl čia poligone visada toks tyras oras? — klausia Račkus drauga.

— Kaip čia paaiškinius? Aha, matai, čia palapinės, niekas langų neatidarinėja, tai ir oras nesugadinamas.

SAVANAUDIS

— Pimpilaiti! Ar tu žygyje geriau sutiktum pėsčias eit, ar važiuot?

— Žiūrint su kokiais batais būčiau. Jeigu su valdiškais, tai galiu eit ir pėsčias, bet jeigu su savais, tai tik važiuot.

A. Kardelis

PRIEŠ ŠVENTES

— Ar sergi, kad toks susiraukęs?

— Nesergu, bet galvoju, kaip ir kuo čia susirgus.

ILGA DIENA

— Ką tu galvoji alkūne pasirėmęs?

— Galvoju, kad man šiandien ilga diena.

— Kaip tai?

— Visiems 24 val. šioj paroj, o man 25, nes viršila vieną pridėjo.

KETVIRTADIENI

— Kodėl tavo kaklas ir rankos juodos? Tur būt, neprausei?

— Kam prausti, juk šeštadienį į pir- tį eisim.

Vladas

Naujieji leidiniai

Atostogos Nidoje

Ši knyga parašyta beletristikos forma ir pavadinta apysaka jaunuomenei. Autorius vokiečių — H. Brandstaedter, lietuviškai išvertė V. Mrs, kalbos žiūrėjo J. Talmantas.

Tikrai, knygos idėja grynai idealistiška. Joje vaizduojamas vieno jaunuolio (iš Karaliaučiaus) vasarėjimas Nidoje. Čia jis susipažįsta ir nuolat draugauja su vienu senu Nidos žveju. Su juo patiria gražių ir siaubingų valandų jūroj, išgelbsti net žūstančius jos bangose. Išgelbėtieji pasirodo senojo žvejo šeimos nariai. Dėl to dvi šeimos (jaunuolio ir žvejo) dar daugiau suartėja ir viena kitai padeda nelaimėse.

Jaunasis Studentas Nr. 1

Šiomis dienomis pasirodė naujas studentų abiturientų mėnesinis laikraštis. Jis pasižada vesti savo skaitytojus etinės kultūros keliu ir siekti to, kas kiekvienam lietuviui, ypač inteligentui, brangu, be to skiepyti nemirštamą jaunatvės idealizmą.

Apskritai, jo įžanginiam paskelbtoji programa plati, turininga ir graži. Linkime tik ištesėti ir visa tai paversti kūnu ir veiksmu.

Dvasios Šviesa. Neperiodinis leidinys. Jame ketinama gvildinti šie dalykai: dvasios plėtojimas, teosofija, astrologija ir kiti akultizmo klausimai.

Pradalgės Nr. 2. Trimėnesinis poezijos laikraštis.

Šiame n-ry su savo poezijos dalykais pasirodė šie poetai: Jurgis Baltrušaitis, Balys Sruoga, M. Milda, Bern. Brazdžionis, Benediktas Rutkauskas, Stasys Anglickis.

K. Skalbé, A. Serafimavičius, S. Žeromskis, Otto Ernst, A. Čechovas. MOKYTOJAI. Apysakos. J. Radžvilos įvadas. Spaudos Fondas. Kaunas, 1934 m. 269 pusl. Kaina 3 lt. 50 ct.

Yra tai rinktinė kelių vertėjų knyga, kurioje surinktos latvių, vokiečių, rusų ir lenkų rašytojų apysakos iš mokytojų gyvenimo. Šios apysakos duoda labai daug gyvų vaizdų iš tų didelių, o sykių ir tokių kuklių visuomenės darbininkų, kokiais yra pradžios, o ypač kaimo mokytojai. Visos jos vaizduoja sunkų ir nedėkingą darbą, didelį jų pasiaukojimą, savo mokinius bemokslinant, o iš dalies ir liaudį šviečiant. Skaitant šias apysakas, prieš akis rutuliuojasi ir begalinis kaimo (teisybė, ne Lietuvos) skurdas, žmonių tamsumas ir bukus rusų vaikų nesupratimas paprasčiausių pradžios mokslo dalykų, ir tamsios minios mokytojų, šių didelių pasišventėlių, neįvertinimas, net įželdinėjimas, priešingas jų darbui ir jiems nusistatymas, ir skurdus medžiagiškas bei dvasiškas kaimo mokytojų gyvenimas, ir, pagaliau, didelis šių „vargu pelelių“ laimėjimas. Tas gi laimėjimas ateina per ilgus vargus, kančias, per didelę žmonėms meilę, per didelį darbštumą. Ir reiškiasi jis tuo, kad kaimiečiai, tie tamsūs, nuskurę, bet iš esmės geri žmonės ilgainiui ima suprasti savo mokytojus, savo švietėjus, pamilsta juos, bet... kai jau būna pervėlu: vienas iš jų traukiasi nuo jų dėl susidėjusių asmeniškų reikalų, o kitas su šiuo pasauliu atsisveikina.

Mokytojų gyvenimą ir jų dvasiškus reikalus būtina turime pažinti ir suprasti, nes juk tokia daugybė iš mūsų pirmas savo mokslo žinias, pirmus šviesos spindulius iš jų esame pasėmę, o paprastume, pilietiškame gyvenime nuolatos turime su jais visokių reikalų. Tik gerai jų gyvenimą ir dvasią pažinę, galėsime teisingai ir jų reikalus valsčiuose, įvairiuose įstaiguose ir t. t. ginti

Iš čia suminėtu apysakų gražiausia, nes labiausiai natūrališkai, yra rusų rašytojo Serafimovičiaus „Kaimo mokykloje“. Ji ypatingai sužavi ir pagauna skaitytoją. Kitos taip pat gerai parinktos ir gyvai skaitomos. Bene mažiausiai nusisekusi Skalbės „Mokytojas Abeltinis“, kurioje autorius vien gražius žodžius beplepančius ištižėlius norėjo atvaizduoti kažkokiais tariamaisiais didvyriais, bet jie pas jį išėjo tik paprastais girtuokliais, neigiamais tipais.

Bet „Mokytojai“ visais žvilgsniais skaitytina knyga.

P. Ruseckas

Ugniagesis. Mėnesinis ugniagesių laikraštis. 1934 m. gegužės mėn. Nr. 5, 48 pusl.

Lietuvos ugniagesių sąjungos dešimtmečio proga išleistas padidintas „Ugniagesio“ numeris, papuoštas sąjungos valdybų, revizijos komisijų ir atskirų veikėjų fotografijomis. Duota sąjungos veikimo apžvalga. Šiuo laiku sąjungą sudaro 248 komandos. Kariuomenės ugniagesiai į sąjungą neįeina, tačiau turi sąjungos valdyboje ir taryboje savo stebėtojus ir palaiko labai draugiškus ryšius su sąjunga. Tuo

būdu dar arti 120 ugniagesių organizacijų į sąjungą neįeina. Sukaktyvių proga reikėtų palinkėti, kad per artimiausiąjį penkmetį sąjungos vadovybė sugebėtų įtraukti į savo eiles visus ugniagesius. Sąjunga padarė daug gero ugniagesiams. Liko dar vienas didelis uždavinys: parūpinti ugniagesybos įstatymą arba bent instrukciją, kuri tikrai suvienytų ugniagesių organizacijas ir jų darbą. Apie tai rašo ir pats sąjungos pirmininkas p. G. Feterauskas: „privalome ir toliau dideliu pasiryžimu eiti jau pramintu ugniagesybos taku, nustatytomis gairėmis, kad per antrą dešimtmetį susilauktume ugniagesybos įstatymo ir tas pramintas takas virstų plačiu šviesiu vieškeliu, kuriuo žygiuotų ne vieni ugniagesiai, bet ir visuomenė“.

Redaktorius p. V. Marcinkus padarė savo žurnalą įdomų ir skaitytiną, kariuomenės komandose žurnalas turi daug prenumeratorių ir uoliai skaitomas.

V. Stankevičius. Pasaulinės istorijos dinamika. „Spaudos fondo“ leidinys. Kaunas. 1934 m. 325 pusl.

Daug yra žmonių, kurie pasaulin nuolatos žiūri surūgusiomis akimis, vien bloga jame matydami, o ypač ateity, daug bloga, ir net tikrą pražūtį žmonijai lemdami. Tokiems surūgusiems žmonėms, amžiniems pesimistams gerbiamas autorius ir parašė šią knygą. Joje, pasiremdamas istorijos faktais, gyvai parodo, kad žmonija be paliovos, pradecant seniausiais istorijos laikais, eina iš tamsos į šviesą, iš blogo į gerą, kad žmonijos gyvenimas, nežiūrint įvairių laikinų blogumų, net didžiausių katastrofų, nelaimių, vis tobulėja, vis darosi geresnis, šviesesnis, laimingesnis ir kad žmonijos laukia aukso, tikros laimės amžius.

Išrodymai, kad žmonija be paliovos, jokios, kad ir pikčiausios jėgos nesulaikoma šiuo keliu žengia, autorius gražiai, gyvai nupasakoja Buddos gyvenimą ir mokslą, išdėsto svarbiausius to mokslo dėsnius, jo pagrindines mintis ir nušviečia tuos kelius, kuriais tas mokslas plėtėsi ir tą didelę įtaką, kurią jis padarė ne tik Azijos tautoms, bet paveikė ir dar tebeveikia net ir Europos tautas. Ypač vaizdžiai nušviestas galingo ne tik savo medžiagiška, bet ir dvasiška galia, pamiršto, mums visai nežinomo, pusiau legendario Indijos karaliaus Asoko asmuo ir veikla. Šis karalius praplėtė ir stengėsi realizuoti Buddos mokslą.

Bet Buddha lyg atgyja ar atspindi šviesiosios Ellados mintyse, jos milžiniškame dvasios kultūros išbujojime, Buddha nesąmoningai seka Izraelius, jo dvasios kupinas Naujasis Įstatymas, jo mokslo spinduliai siekia net naujausius žmonių laikus. Pagrindiniai jo mokslo dėsniai yra amžini ir niekad nepenugriaujami — žmogaus meilė, visų žmonių savo esmėje lygybė. Bet šios idėjos priklauso visai žmonijai, jos yra kosmopolitiškos ir žmonijai įgimtos. Buddha, graikų filosofai, Kristus ir visi iki šių dienų mintytojai, mokslininkai tik reiškė ir reiškia tai, kas žmonijoje nuo amžių glūdi ir tik lyg laukia, kad kas tą slaptą, miegančią snaudžiančią žmonių mintį pažadintų, ją gyva padarytų.

Ir tas šviesiosios, gerosios žmonijos minties žadinimas ėjo ir eina nuo amžių, bet eina vis smarkesniu tempu, apima vis platesnius žmonijos sluoksnius, vis giliau į žmones įsisažmonija. Juk pradžioje su savo mintimis buvo vien tik Buddha, paskui atsirado jo mokiniai ir kiti pasekėjai, paskui juos pasekė didelė minia, dar vėliau atėjo galingas karalius Asoka; pradžioje graikų filosofus Sokratą, Platoną, Epikurą ir k. sekė tik nedidelis jų mokinių, draugų būrelis, paskui jų mokslo dėsniai, esmė įsisažmonijo į Atenų ir kitų Graikijos miestų plačiąsias piliečių mases; pradžioje Kristų sekė vos tik dvylika apaštaly, paskui pasekėjų ėmė atsirasti vis daugiau, ir, pagaliau, pasekė ištisos tautos; pradžioje, per ilgus amžius idėjos be galo lėtai nuo žmogaus prie žmogaus skleidėsi, nes ir buvo skleidžiamos tik gyvu žodžiu arba primityvišku rašto skleidimo būdu. Paskui atsirado labai netobulas Gutenbergo knygų spausdinimo būdas, kuris, tačiau, iš karto idėjų skleidimą pastūmėjo nepaprastu, tiesiog stebuklingu tempu. Bet ką reiškia Gutenbergo laikų idėjų skleidimo tempas, palyginus su šių dienų radio tempu, kada tą pačią valandą, kai vos tik idėja užgimė, jau milijonai žmonių jos klausosi, į milijono žmonių sielas ji skverbiasi.

Autorius iškelia ir nušviečia labai daug įvairių klausimų, su kuriais mes kasdieną susiduriame ir kurių daugumos, de ja, nemokame išaiškinti, kurių dažniausiai mes nesuprantame. Ir vis todėl, kad mes, visa žmonija dar tik esame pakeičiui į pilną, tikrą susipratimą, į blogo ir gero pažinimą, į žmonijos aukso amžių.

Iš to kelio žmonijos niekas neįstengs nukreipti — nei badas, nei šaltis, nei baisusis karas, kuriuo dabar mus taip gąs-

dina, nei pikti netikę vadai, kurie į gerą blogais arba į blogą neva gerais keliais veda ar stengiasi vesti žmonių minias.

Visiems, kurie tik norėtų savo dvasioje atsinaujinti, kurie norėtų pesimistų skleidžiamų minčių atsikratyti ir šviesiau ateitin pažvelgti, ši knyga šimteriopai patartina perskaityti, juoba, kad, nežiūrint temos rimtumo, skaitoma labai lengvai, beveik kaip koks romanas, nes parašyta labai gyvai ir vaizdžiai.

P. Ruseckas

Henri Theon. ARSO KLEBONAS. Išvertė J. Vaišnora M. I. C. Marijampolė, 1934 m. 205 pusl. Kaina 1 lt. 50 ct. „Naujas pasaulis...“, išugdęs XVIII amž. šventvagišką galvosena, kurčias mintytojų ir pamokslininkų balsui, vieną rytą staiga pabunda... „Žmonės, Prancūzijoje yra šventasis!“ Taip. Nuošalioje Arso parapijoje jis klebonauja. Jo vardas Jonas-Marija Vianney. Atvykęs į tą apleistą užkampį, rado tik keturias tikinčias šeimas, o dabar?.. — Nežinomas Arso minimas visų lūpose; dieną naktį lankomas maldininkų, kūno ir dvasios ligonių, kurie nori pamatyti šventąjį kleboną, nori stebūklingai per jį išgyti.

Mirė jis 1859 metais. Šiomet sukanka 10 metų nuo paskelbimo šventuoju. 1924 m. lapkričio 1 d. popiežius Pijus XI suteikė jam tą vardą. Sukakties proga kunigai marijonai pasirūpino supažindinti su juo lietuvišką visuomenę.

Knyga parašyta ir išversta gražiai. Gražus stilius ir temos kompozicija. Paėmus į rankas vilioja skaityti.

Pranešimas

Visa eilė įvykių iš mūsų kovų dėl Lietuvos laisvės dar tebelaukia atitinkamo jų aprašymo. Atskirų kariuomenės dalių veikimas dar nepilnai apibrėžtas. Yra numatyta parašyti šarvuočių rinktinės istorija. Tam reikalui yra reikalinga surinkti ir sutvarkyti visa šarvuočių rinktinės padalinius (šarvuotus automobilius, šarv. traukinius ir tankus) liečianti medžiaga. ypatingai šarvuočių ir traukinių karo veiksmai 1920 m. kovose su lenkais. Todėl prašome visų karininkų, puskarininkų, savanorių, eilinių kareivių, dalyvavusių su minėtomis dalimis kovose prieš lenkus arba ir vėliau tarnavusių, ypatingai tų, kurie pasižymėjo kautynėse, parašyti savo atsiminimus ir atsiųsti, jeigu turi kokios nors medžiagos. Labai pageidautina, kad būtų atsiųsta fotografijų iš tų dalių karių gyvenimo. Pasižymėjusieji kovose tegu atsiunčia savo atvaizdus. Įvykiams bei kitiems dalykams pilniau apibrėžti mums bus naudinga kiekviena žinutė, kuri papildys mūsų medžiaga.

Savo atsiminimus ir bet kokią kitą medžiagą prašome atsiųsti iki š. m. liepos mėn. 15 d. Kaunas — A. Freda, Šarvuočių rinktinės štabas. Už visa tai tariame iš anksto padėkos žodį.

Šarvuočių rinktinės vadas

Redakcijos atsakymai

Z. Garšvai. „Medžioklė Amuro miškuose“ perdavėme „Ūkininko Patarėjui“.

Mok. P. Dūbrai. Iš Tamstos prašomų numerių galėtų gauti tik vieną, būtent, su rašiniu „D. L. K. E. Jonušas Radvila ir Liubecko byla“. Jis buvo įdėtas 1930 m. „Kario“ Nr. 33. Norint jį gauti, reiktų atsiųsti pašto ženklais 25 ct. Kitų numerių jau nebeturime.

Vl. Šiušai. Redakcijos savo lėšomis negražina nei rankraščių, nei fotografijų. Tiems reikalams patys siuntėjai atsiunčia pašto ženklų.

Baliui Vėtrai. Jeigu turėtumėte gerų fotografijų, kurios tiktų mums, atsiųskite. Už jas apmokėtumėm. Sunaudotas fotografijas nebegražiname. Galėtumėm gražinti tik tokias, už kurias nebūtų atlyginama. „Kari“ išrašyti galėsime tik tuomet, kai jau bus kas nors Tamstos įdėta.

Als. Apie mirusį Antaną Jankevičių dėti negalime nei fotografijos, nei aprašymo. Viskas neįtikėtina. Pirmučiausia Vyčio kryžiumi apdovanotųjų sąrašė nėra Antano Jankevičiaus. Yra tik Antanas Juknevičius ir Antanas Jankauskas ir tai iš kitų dalių, o ne 2 pėst. pulko. Iš Tamstos aprašymų matyti, kad A. Jankevičius tarnavo 2 pėst. pulke. Savanorių kūrėjų medaliu apdovanotųjų sąrašuose yra Antanas Jankevičius, kilęs tik iš Vilkaviškio apskr., o Tamstos aprašomasis kilęs iš Panevėžio apskr. Todėl tokio nėra ir savanorių kūrėjų sąrašuose. Be to, jeigu jis dalyvavo kautynėse ties Alytumi ir sužeistas pragulėjo ligoninėj kelias savaites, tai jokiū būdu negalėjo dalyvauti kautynėse ties Kėdainiais. Aplamai, rašant ką nors, reikia gerai patikrinti faktus, kad neįvyktų klaidų bei nesąmonių, ir perdaug nereikia perdėti.

San. virš. J. P-kui. Kad viena diena būtų lygi dviem dienom, už 1922—1923 m. būtų fronte laiką aktyvės tarnybos kariams neįskaito. Įskaito tik už laiką, prabūtą fronte iki 1920 m. gruodžio 1 d., ir tai tik karininkams.

V. Mačiūnui. „Nakties žygio svarba“ nedėsimė. Apie tai gana daug buvo rašyta „Kary“. Reikia skaityti.

Mk. K. „Daugiau pasiryžimo“ netiks. Geriau būtų buvę tą mintį iškelti vaizdingai beletristikos forma, o ne pamokymais. Ir kiti paskiausiai atsiųsti Tamstos dalykėliai netiks.

A. Dičiūnui. „Kaip turime klausyti teorijos pamokų“ netiks. Pats pagrindas paimtas neteisingas, arba išvados neteisingos.

V. p. J. Pesiui. Iš dalių įvairių žinių mielai laukiame.

Benui Jablonskiui. „Karys“, kaip oficialus vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriaus leidinys, į kai kurių karių gyvenime reiškinius negali žiūrėti kitaip, kaip tik *statutiškai*. Todėl, nežiūrint į tai, kad Tamstos straipsnyje „Statutiški pastebėjimai“ yra nemaža sveikų ir gilių minčių, su kuriomis iš dalies sutinkame, vis dėlto „Kary“ šito straipsnio dėti negalime. Įvykdėm paskutinį Tamstos norą — straipsnį persiuntėm p. R. B.

Galvosūkis Nr. 24

(vert. 1 tš.)

Perskaitykit, ką reiškia.

Jau XVI metų lietuvių liaudies dainų rinkinys **SKAITYKLAI** **566** **Sančiai**

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra **įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas** savaitinis karių laikraštis. Kaina: 12 mėn. — 8 lit., 6 mėn. — 4 lit., 3 mėn. — 2 lit., 1 mėn. — 1 lit.

Adr: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“.

Dar galima gauti pilnų „Kario“ komplektų šių metų: 1930, 1931, 1932 ir 1933 m. Kiekvienų metų komplektas tik po 4 lit. (be persiuntimo. Persiuntimas 1 lit. 50 ct.).